

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ČINNOST ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADŮ
A ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ**

Autor práce: Veronika Hudečková, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinované

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HUDEČKOVÁ, V. *Činnost živnostenských úřadů a živnostenské podnikání* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2017. 74 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Bc. Josef Kříha.

Klíčová slova: živnostenský úřad, živnostenské podnikání, podnikatel, živnostenské oprávnění, živnostenská kontrola

Věcná část bakalářské práce (dále jen „práce“) je dílem teoreticky a dílem empiricky orientovaná. V rámci primárního vymezení formou historické retrospektivy osvětluje teoretická část práce genezi vývoje živnostenského podnikání, základní pojmosloví a východiska zkoumané oblasti. Objasňuje změny v legislativní oblasti, které vedly ke změnám v podmínkách provozování živnosti a změnám v náplni práce živnostenských úřadů. Vymezuje zvláštnosti podnikání a specifikuje subjekty provádějící živnostenskou kontrolu. Vzhledem k legislativním a administrativním změnám, jimiž živnostenská činnost v posledním desetiletí prošla, je teoretická část práce obohacena o užitou kvalitativní výzkumnou techniku obsahující výstupy dotazníkových šetření provedených poprvé v roce 2013 a poté v roce 2016 na stejném vzorku respondentů – podnikatelů. Cílem kvalitativního výzkumného šetření, tj. dotazníkového šetření je zjistit a zhodnotit spokojenost podnikatelů s činností veřejné správy v dotazovaném období. Tato část vycházející z empirických dat a komparace vytyčených hypotéz přispívá k poznání efektivnosti legislativních i administrativních změn ve státní a veřejné správě z hlediska občanů – podnikatelů. Na základě zjištěných názorových proudů lze upozornit na existující nespokojenost s působností veřejné správy a pokusit se navrhnout konkrétní opatření v živnostenské oblasti.

ABSTRACT

HUDEČKOVÁ, V. *The Activities of Commercial Offices and Skilled Trades : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of Regional Studies, 2017. 74 p. Supervisor : Mgr. Bc. Josef Kříha.

Key words: Trade Licensing Office, trade business, entrepreneur, trade licence, trade inspection

Bachelor thesis is theoretically and partly empirically oriented. The theoretical part of the bachelor thesis explains in the form of a historical retrospective the genesis of the development of entrepreneurship, the basic terminology and the starting points of the investigated field. It explains changes in the legislative field, which led to changes in the conditions of trade operations and in the filling activities of Trade Licensing Offices. It defines peculiarities of this business and specifies the subjects carrying out the trade inspection . Due to legislative and administrative changes, which the trade activity in the last decade has undergone, the theoretical part of this thesis is enriched with a specific qualitative research technique containing the outputs of the questionnaire survey carried out for the first time in 2013 and then in 2016 on the same sample of respondents – entrepreneurs. The aim of the qualitative research, i.e. the questionnaire investigation is to identify and to assess the satisfaction of entrepreneurs with the activities of the public administration in the investigated period. This section is based on the empirical data and a comparison of the set of hypotheses that contribute to the knowledge of the effectiveness of legislative and administrative changes in the state and public administration from the standpoint of the citizens – entrepreneurs. On the basis of the identified discourses, it is possible to draw attention to the existing dissatisfaction with the scope of the public administration, and to try to propose concrete measures in the trade area.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Přehled vývoje živnostenského podnikání	11
2.1 18. a 19. století manufaktur	11
2.2 Živnostenský řád a živnostenské podnikání	12
2.3 Podnikání po roce 1989	12
3 Živnostenské úřady a živnostenské podnikání	14
3.1 Základní pojmy živnostenského podnikání	16
3.2 Největší změny v živnostenském podnikání	26
3.3 Živnosti.....	30
3.4 Práce s podnikatelem.....	32
3.5 Zrušení a zánik živnostenského oprávnění.....	36
3.6 Porovnání dvou velkých podnikatelů	37
4 Dotazníkové šetření.....	39
4.1 Výzkumné šetření spokojenosti podnikatelů se spoluprací a s činností úřadů veřejné správy	39
5 Výsledky výzkumného šetření.....	40
5.1 Výzkumné šetření.....	40
5.1.1 Výsledky týkající se celkové spokojenosti	42
5.1.2 Výsledky týkající se spokojenosti se zapojením do procesu rozhodování a zlepšování.....	52
5.1.3 Výsledky týkající se osobního profilu tazatel	54
5.1.4 Srovnání názorů dotazovaných mužů a žen na veřejnou správu.....	61
5.2 Ověření hypotéz	67
Závěr.....	69
Seznam použitých zdrojů	71
Přílohy	72

Úvod

Práce primárně teoreticky vymezuje vývoj živnostenského podnikání jednak v minulosti, hlavně však v současném období. V českých zemích se podnikání rozvíjelo na základě živnostenského řádu z konce 50. let 19. století, zatímco na Slovensku a na území Podkarpatské Rusi byl ve 20. letech minulého století uzákoněn živnostenský zákon. Živnostenský řád a živnostenský zákon byly zrušeny zákonem č. 65/1965 (zákoníkem práce). Více než 40 let bylo soukromé podnikání potlačeno z důvodu společného vlastnictví výrobních prostředků, neboli všechno všem nebo všechno všech. Po roce 1989 se postupně začaly živnosti rozvíjet a oživovat. Velký průlom v živnostenském podnikání nastal zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "živnostenský zákon"), ve znění pozdějších předpisů. Živnostenský zákon byl mnohokrát novelizován.

Teoretická část práce osvětluje formou historické retrospektivy genezi vývoje živnostenského podnikání, objasňuje základní pojmosloví a východiska zkoumaného oboru. Zaměřuje se více na současné živnostenské úřady a jejich rozdělení na obecní živnostenské úřady, krajské živnostenské úřady a živnostenský úřad České republiky. Zabývá se základními pojmy živnostenského podnikání např. co je živnost, kdy vzniká živnostenské oprávnění, vysvětlení pojmu centrálního registračního místa, zaobírá se všeobecnými a zvláštními podmínkami provozování živnosti, subjekty živnostenské kontroly a místní příslušností živnostenských úřadů podle živnostenského zákona.

Empirická část práce vymezuje kvalitativní výzkumné šetření spokojenosti podnikatelů se službami veřejné správy, s prací státních úředníků ve veřejné správě, propojeností informací mezi jednotlivými úřady, s ochotou státních úředníků ve veřejné správě, které kroky by podnikatelé změnili v činnosti veřejné správy, v jakém oboru podnikají osoby samostatně výdělečně činné (podnikatelé). Používán je anonymní dotazník, na který odpovídá 50 podnikatelů. Na základě kvalitativního výzkumného šetření se stejným počtem osob, provedeného v roce 2013 v absolventské práci, jsou porovnávána starší zjištěná data s výsledky stejného kvalitativního výzkumného šetření provedeného v roce 2016. Stanovené hypotézy jsou podle některých vybraných kategorií komparovány se získanými empirickými výsledky, čímž se potvrdí nebo nepotvrdí jeden z cílů – spokojenost s veřejnou správou, tedy i s činností živnostenských úřadů.

V závěru práce je obsaženo doporučení zabývat se touto problematikou také v budoucnu. Nadále pokračovat v kvalitativních výzkumech spokojenosti podnikatelů se službami veřejné správy, propojeností informací mezi jednotlivými úřady, s prací státních úředníků ve veřejné správě a změn týkajících se veřejné správy. Na základě dat zjištěných v obou kvalitativních výzkumných šetřeních a jejich porovnáním, lze upozornit na nespokojenost s činností veřejné správy a tedy i s činností živnostenských úřadů a navrhnout konkrétní opatření ve veřejné správě.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem práce je formou historické retrospektivy osvětlit genezi vývoje živnostenského podnikání, a tím objasnit základní pojmosloví a východiska zkoumané oblasti, legislativní aspekty, změny, jimiž živnostenské podnikání prochází v souvislostech se změnami v jiných oblastech veřejné správy, zvláštní podmínky provozování živnosti a specifikovat subjekty provádějící živnostenskou kontrolu. Hlavní cíl je podpořen empirickou částí práce, v níž se zjišťuje pomocí kvalitativního výzkumného šetření spokojenost podnikatelů se službami veřejné správy a hlavně hodnotí na základě výsledků dvou kvalitativních výzkumných šetření jejich spokojenost s propojeností informační součinnosti mezi úřady veřejné správy v ČR. Použity jsou v roce 2013 i 2016 anonymní dotazníky. Vybraní respondenti jsou podnikatelé ve věku 18 až 60 let a více.

Druhá kapitola práce popisuje stručně historický vývoj živnostenského podnikání, vznik a vývoj řemesel, postupné ubývání řemesel a vznik manufaktur. Kapitola se věnuje změnám v soukromém podnikání od roku 1948 až do roku 1989. Součástí jsou základní údaje o vzniku soudobého živnostenského zákona.

Třetí kapitola se věnuje současným živnostenským úřadům, živnostenskému podnikání a podrobněji vysvětluje pojmy centrální registrační místo, všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti, subjekty živnostenské kontroly a místní příslušnost živnostenské kontroly atp.

Čtvrtá kapitola se věnuje dotazníkovému šetření z let 2013 a 2016. Anonymní dotazník byl formulován tak, aby na základě odpovědí respondentů bylo možno zjistit a zhodnotit spokojenost podnikatelů s činností veřejné správy v dotazovaném období. Zjištěná data z roku 2013 jsou porovnávána s výsledky stejného kvalitativního výzkumného šetření provedeného v roce 2016, a to komparací hypotéz s empirickými výsledky podle některých vybraných kategorií. Součástí jsou také grafická znázornění získaných výsledků.

Závěrečná kapitola zkoumá závěry ze syntézy výsledků obou kvalitativních výzkumných šetření. Jednoznačně vytyčené hypotézy, které jsou na základě získaných výsledků šetření vyhodnoceny, zrcadlí názorovou hladinu vybraných respondentů – podnikatelů. Komparací dat získaných z obou kvalitativních výzkumných šetření lze

naplnit jeden z cílů – poukázat nejen na spokojenost, ale i na případnou nespokojenost podnikatelů, s činností veřejné správy a navrhnout některá konkrétní opatření související se zefektivněním administrativně správních kroků v živnostenské oblasti.

2 Přehled vývoje živnostenského podnikání

V období mezi 10. až 15. stoletím docházelo ke vzniku měst kolem feudálních sídel a ke zvýšení počtu jejich obyvatel, což podpořilo rozvoj řemesel. Vznikaly malé podniky, ale málokdy měly stálé pracovníky. Mnohem častěji pracovali řemeslníci samostatně. *„Postupný rozvoj řemesel byl doprovázen organizováním řemesel a živností do cechů, které přejímaly řadu správních úkolů a tvořily sociální rámec řemeslníků (kupř. regulovaly výrobu, odbyt, pracovní podmínky, výuku učňů atd.).“¹* Rozvojem církevních zařízení bylo nutno poskytovat větší sortiment zboží, služeb a došlo k vývoji pohostinství. Cechy sice z počátku odmítaly nové rozšiřování technických podmínek, ale postupně je začaly využívat. V českých zemích vzniklo až 230 řemesel (například mistři na kalhoty, specialista na skříně, specialista na sekery). Cechy přinesly výhody tím, že pomáhaly odbytu a určovaly ceny, tudíž zisk. Zákazník dostal kvalitní zboží. Cechy nechtěly přijímat další mistry, aby se nesnižovaly zisky. Přijetí do cechů vyžadovalo vysoký poplatek. V 18. století zasahovali panovníci do monopolních práv cechů. Nad správou cechů byli tzv. cechmistři. *„Cechovní organizace se sice formálně udržela ještě dalších 120 let, ale fakticky už hrála jen nepatrnou roli a její funkce se staly v souvislosti s nastupující tovární výrobou více než problematické. Tečku za její existencí, byť ne zcela definitivní, učinil císař. pat. č. 227/1859 ř. z. – živnostenský řád.“²*

2.1 18. a 19. století manufaktur

V období 18. a 19. století dochází k úbytku řemesel. V 18. století vznikaly manufaktury. *„Manufaktury měly vypracovány své postupy (byly popsány jednotlivé úkony), dělbu a organizaci práce. Např. výrobní proces v manufaktuře na výrobu jemného sukna v Horním Litvínově (založena r. 1715 šlechtou) byl rozepsán do 45 úkonů, které byly vykonávány v řadě na sebe navazujících budov. Za 13 let již v manufaktuře pracovalo cca 400 pracovníků, koncem 18. století již zaměstnávala na 800 lidí. Produkce manufaktur byla dále doplňována činnostmi domácích tkalců. Hovoříme o tzv. „rozptýlených manufakturách.“ Vznikaly nové způsoby obchodování a drobného podnikání založeného na systému „faktorství“.“³* V roce 1724 vznikl patent

¹ FOLVARČNÁ, A. *Malé a střední podnikání*. Ostrava, 2009, s. 16.

² KADLECOVÁ, M., SCHELLE, K., VESELÁ, R., VLČEK, E. *Dějiny českého soukromého práva*, Plzeň, 2007, s. 263.

³ RYDLOVÁ, P. *Malé a střední podnikání v podmínkách České republiky od 01. 01. 2014*. Vyd. 2. Liberec, 2014, s. 12.

na manufakturu. Patent nabízel tomu, kdo měl peníze a zkušenosti, že mohl začít podnikat v manufaktuře. Podnikat v manufaktuře mohli i lidé, kteří slíbili, že se postarají o zbídačené domy nebo opraví vzniklé manufaktury. Ve druhé polovině 19. století s růstem obchodů, rozvojem hospodářství vznikají továrny. Rozvoj obchodu a služeb si vyžádal rozšíření právní stránky podnikání. Na území Čech byl vydán v roce 1859 Živnostenský řád č. 227/1859.

2.2 Živnostenský řád a živnostenské podnikání

V roce 1850 vznikly obchodní a živnostenské komory. V roce 1859 byl vydán živnostenský řád. Lidé mohli podle živnostenského řádu svobodně podnikat. Po zaplacení poplatku mohl podnikat každý a nepotřeboval žádné vzdělání. Zjistilo se, že podnikání má mnoho volnosti a vede k menší kvalitě výrobků a služeb, a proto došlo v letech 1883-1885 ke změnám v živnostenském řádu. „*Jednou z hlavních zásad živnostenského práva po přijetí novely z roku 1883 bylo rozčlenění živností na tři skupiny: řemeslné, koncesované a svobodné. Za řemeslné byly označeny ty výrobní (nikoli obchodní) živnosti, k jejichž výkonu bylo třeba zručnosti, jež se nabývala určitým vzděláním a delším zaměstnáním. Zákon taxativně vymezil katalog těchto živností, mezi něž řadil zpracování drahých kovů, zhotovování oděvních svršků, zpracování dřeva apod.*“⁴ Živnostenský řád zůstal platný také v Československé republice po roce 1918. Na Slovensku a Podkarpatské Rusi vznikl živnostenský zákon č. 259/1924 Sb. „*Od roku 1948 potkaly soukromé podnikání v České republice velmi temné časy, které vedly až k jeho úplnému, ale naštěstí dočasnému konci. Karta se obrátila v roce 1989, kdy došlo ke znovuotevření trhu.*“⁵ Tržní hospodářství mělo jiný význam po dobu čtyřiceti let. Postupně zanikalo soukromé podnikání a převažovalo centrální stanovení plánu. V roce 1969 – 1989 dochází k rozvoji státních monopolů nad podnikáním.

2.3 Podnikání po roce 1989

Živnostenské podnikání dostalo nový impuls po pádu komunistické vlády v roce 1989. „*Soukromé podnikání je neodmyslitelně spjato s vlastnictvím. Základní změny ve vlastnických poměrech umožňující znovuzavedení soukromého podnikání přinesl ústavní zákon č. 100/1990 Sb., jímž byly novelizovány články 7 až 15 Ústavy z roku 1960.*“

⁴ KADLECOVÁ, M., SCHELLE, K., VESELÁ, R., VLČEK, E. *Dějiny českého soukromého práva*, Plzeň, 2007, s. 268.

⁵ JARONĚK, P. *Historie podnikání v Čechách: Jak to všechno začalo a kdy vznikly první podniky?* [online]. 2013, 22.03.2013 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z WWW: <<https://mladypodnikatel.cz/historie-podnikani-v-cechach-t4444>>.

*Nová ústavní úprava jednak zrušila dosavadní nadřazenost státní a družstevní formy vlastnictví a jednak obnovila právně normativní podstatu vlastnictví. Bylo upraveno jednotné vlastnické právo pro všechny subjekty, jímž jsou občané, právnické osoby a stát. Zároveň byla zakotvena ústavní zásada rovnosti všech vlastníků a stejné právní garantovanosti vlastnictví všech subjektů. Týž princip jako pro vlastnické právo k věci ústavní zákon stanovil i pro jiná majetková práva občanů, právnických osob a státu.*⁶ Hlavním zákonem k soukromému podnikání byl zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů. Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, který vymezoval postavení podnikatelů, podmínky pro získání oprávnění k podnikatelské činnosti. Po necelých dvou letech nabývá 1. ledna 1992 účinnosti zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Základní zásadou živnostenského podnikání je svoboda podnikání a ochrana veřejného zájmu. „*Svobodu podnikání zaručuje čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, schválené (jako ústavní zákon) ústavním zákonem č. 23/1991 Sb. V článku je stanoveno, že každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Listina práv a svobod tak predestinuje řešení problému v živnostenském zákonu. Akcentuje myšlenku, že svoboda podnikání jednoho nemůže být na úkor druhých, tj. především spotřebitelů a společnost.*“⁷ Zde je třeba zmínit se o tom, že podnikateli v ČR nejsou zdaleka jen ti, kteří podnikají podle živnostenského zákona, ale i ti, kteří podnikají podle jiných právních předpisů, nejsou evidováni živnostenskými úřady ani nepodléhají jejich pravomoci (viz. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 420 a § 421). Tato bakalářská práce se dále zabývá pouze živnostenským podnikáním a jeho aspekty, a proto se dále rozumí termínem „podnikatel“ ty fyzické a právnické osoby, jejichž předmětem podnikání je provozování jedné nebo více živností podle živnostenského zákona.

⁶ TRÁVNÍČEK, J., TRÁVNÍČEK, Z. *Živnostenský zákon – komentář*. Praha, 1991, s. 14.

⁷ TRÁVNÍČEK, J., TRÁVNÍČEK, Z. *Živnostenský zákon – komentář*. Praha, 1991, s. 16.

3 Živnostenské úřady a živnostenské podnikání

Živnostenské úřady vznikly v roce 1992 na základě zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o živnostenských úřadech“). „Živnostenskými úřady jsou: a) obecní živnostenské úřady, kterými jsou odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, a na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy, b) krajské živnostenské úřady, kterými jsou odbory krajských úřadů, a na území hlavního města Prahy živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy, c) Živnostenský úřad České republiky.“⁸

„Obecní živnostenský úřad je provozovatelem živnostenského rejstříku. Obecní živnostenský úřad plní funkci jednotného kontaktního místa podle zvláštního právního předpisu.“⁹ Údaje o vzniklých živnostech byly od počátku vedeny Obecními živnostenskými úřady (dále jen „živnostenský úřad“) v elektronické podobě. Pořízená elektronická data z živnostenských úřadů byla v pravidelném měsíčním intervalu nahrávána do centrální databáze živností Ministerstva průmyslu a obchodu. Rozhodující okamžik v pořizování dat nastal v říjnu roku 2005, kdy došlo k migraci stávajících elektronických dat z jednotlivých živnostenských úřadů do celorepublikového registru živnostenského podnikání (dále jen „RŽP“). Od té doby dochází k pořizování dat on-line. Živnostenské úřady vedou veškeré spisy podnikatelů v materializované podobě. Od spuštění RŽP se začíná spis podnikatele vést částečně v elektronické podobě. Jedná se o výstupní dokumenty např. Výpis ze živnostenského rejstříku, rozhodnutí o udělení koncese, oznámení o vyrozumění provedených změn apod. Formuláře na ohlášení živnosti, žádost o koncesi či oznámení změn do roku 01.07.2008 vyplňovali na živnostenských úřadech podnikatelé sami. Od 01.07.2008 živnostenské úřady disponují programovým vybavením, které jim umožňuje vyplnit za podnikatele elektronické podání přes jednotný registrační formulář (dále jen „JRF“) ohlášení živnosti, žádost o koncesi, oznámení přerušování provozování živnosti apod. Přes JRF lze elektronicky podnikatele přihlásit na příslušnou Okresní správu sociálního zabezpečení a Zdravotní pojišťovnu a oznámit zahájení nebo ukončení jeho samostatné výdělečné

⁸ ČESKO. Zákon č. 570 ze dne 17. prosince 1991 o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 109. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

⁹ ČESKO. Zákon č. 570 ze dne 17. prosince 1991 o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 109. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

činnosti. Dále je možné u příslušného Finančního úřadu podnikatele přihlásit ke konkrétní dani např. daň z příjmů fyzických osob apod. nebo oznámit Úřadu práce České republiky vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení. Součástí spisu podnikatele v materializované podobě je také např. doložená odborná způsobilost podnikatele (výuční list, osvědčení, doklad o právním vztahu podnikatele k sídlu, doklad o bezúhonnosti zahraničních fyzických osob z třetích zemí apod.). Bezúhonnost zahraničních fyzických osob a právnických osob se skenuje do trvalých platných dokladů, ale zahraniční fyzické osoby a právnické osoby musejí výpisy z evidence trestů dokládat opakovaně, protože výpis z evidence trestů nesmí být starší než 3 měsíce. Od roku 2015 je možné tyto doklady vést v RŽP jako trvalé platné doklady. Originály výše uvedených dokladů se skenují do systému RŽP a slouží k dalšímu využití jiných živnostenských úřadů. Směřuje se k úplnému vedení spisu podnikatele v elektronické podobě. Propojení mezi živnostenskými úřady je maximální.

Od roku 2013 živnostenské úřady vykonávají funkci spotřebitelského ombudsmana. Je to systém, který pomáhá spotřebitelům, především seniorům, domoci se efektivně, rychle a bezplatně svého spotřebitelského práva. Systém reaguje na nekalé obchodní praktiky, které provádějí nepoctiví podnikatelé. Podnikatelé pošlou pozvánku na výlet za výhodnou cenu s nabídkou oběda a následně provozují předváděcí akce. Podnikatelé nutí seniory k nákupu předraženého zboží a vyvíjejí na seniory nátlak. Např. seniorům je vyhrožováno, že je neodvezou zpět domů nebo jim nevrátí občanské průkazy. Spotřebitel přinese na živnostenský úřad doklady o zakoupeném zboží. Pracovníci živnostenského úřadu sepíší spotřebitelský záznam. Záznam a veškeré doklady pošlou místně nejbližší nevládní neziskové organizaci, která spotřebiteli bezplatně poradí, jak má postupovat. Spotřebitel by se měl vyhýbat těmto akcím, protože nabízené zboží je předražené i po různých slevách. Od smlouvy uzavřené v provozovně může spotřebitel odstoupit jen za určitých podmínek, ale od smlouvy uzavřené mimo provozovnu může spotřebitel odstoupit do 14 dnů bez udání důvodu. Nově má podnikatel povinnost hlásit předváděcí akce dopředu České obchodní inspekci. Česká obchodní inspekce může předváděcí akce kontrolovat. Ministerstvo průmyslu a obchodu se rozhodlo proti nekalým praktikám bojovat, proto byl nastaven tento systém.

Jednotná kontaktní místa (dále jen „JKM“) byla stanovena na základě vyhlášky č. 248/2009 Sb., kterou se stanoví seznam jednotlivých kontaktních míst. JKM jsou na 15 krajských živnostenských úřadech v Brně, Černošicích (pracoviště Praha 2), Českých Budějovicích, Hradci Králové, Jihlavě, Karlových Varech, Liberci, Olomouci,

Ostravě, Pardubicích, Plzni, Ústí nad Labem, ve Zlíně a po dvou úřadech v Praze. JKM vznikla na základě zákona č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, ve znění pozdějších předpisů. JKM jsou k dispozici ve všech členských státech EU. JKM nabízejí bezplatné konzultace a odbornou pomoc v oblasti poskytování služeb. JKM poskytují informace o podnikání v EU, EHP a Švýcarsku, uznávání kvalifikací, možnost řešení sporů mezi podnikatelem a spotřebitelem.

Krajské živnostenské úřady vykonávají řídicí, kontrolní a metodickou činnost vůči obecním živnostenským úřadům. Krajské živnostenské úřady jsou vůči nim dozorovým orgánem, mohou jim nařídit živnostenskou kontrolu a rozhodují o odvolání proti jejich rozhodnutím ve svém správním obvodu. Krajské živnostenské úřady, jsou dozorovým orgánem dle zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, kontrolují dodržování pravidel reklamy.

Živnostenský úřad České republiky vykonává řídicí, kontrolní a metodickou činnost vůči krajským živnostenským úřadům. Živnostenský úřad České republiky je správcem živnostenského rejstříku a rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím krajských živnostenských úřadů.

3.1 Základní pojmy živnostenského podnikání

Pojem podnikání v sobě obsahuje určité znaky. „*Podnikáním rozumí obchodní zákoník (dále jen ObchZ) samostatnou, soustavnou činnost, prováděnou podnikatelem vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku. Všechny uvedené znaky musí být naplněny současně.*“¹⁰ Soustavná činnost znamená nepřetržitá činnost. Samostatnost znamená, že může sama rozhodovat o provozování činnosti. Podnikatel musí provozovat živnost pod vlastním jménem. Podnikatel musí provozovat živnost na vlastní účet a ručí za svoje závazky vyplývající z podnikatelské činnosti. Podnikatel provozuje živnost za účelem dosažení zisku, musí dosáhnout hospodářského výsledku.

„*Podnikatelství (entrepreneurship) je chápáno jako činnost, která je nová, inovativní a jedinečná. Tato činnost přináší hodnotu, která překonává neefektivní oblasti ekonomiky. Podnikání ve smyslu podnikatelství je spojováno především s podniky, které vznikají v souvislosti s využitím podnikatelské příležitosti, tzn., že majitelé založili podnik*

¹⁰ SALACHOVÁ, S. *Právo v podnikání*, Vyd. 1, Ostrava, 2008, s. 7 - 8.

*úspěšný a rostoucí a důvodem nebylo, že majitel ztratil zaměstnání a nemohl sehnat práci.*¹¹

„Podnikatel tak jak existuje celá řada názorů a definicí podnikání, stejně existuje řada vymezení osoby podnikatele. Pragmaticky lze podnikatele definovat jako jedince, který vlastní a vede podnik.“¹² Podnikatelé a jejich členění: „a) Osoby zapsané do obchodního rejstříku, b) osoby zapsané do živnostenského rejstříku (podnikající s živnostenským oprávněním), c) Osoby zapsané ve speciálních rejstřících či seznamech (podnikající podle zvláštních předpisů), d) Osoby, které provozují zemědělskou výrobu, podle zvláštních předpisů evidovaní obecními úřady.“¹³

Podle živnostenského zákona *„živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.“¹⁴* Existují dvojí dělení živností: za prvé jde o živnosti ohlašovací a za druhé živnosti koncesované. Živnosti ohlašovací vznikají na základě splnění všech podmínek stanovených živnostenským zákonem dnem ohlášení. Živnosti koncesované vznikají na základě splnění všech podmínek stanovených živnostenským zákonem a právo provozovat živnost vzniká dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

Ohlašovací živnosti se dále dělí na živnosti volné, řemeslné a vázané. K živnostem volným se vyžaduje splnění všeobecných podmínek provozování živnosti a nevyžadují se zvláštní podmínky provozování živnosti. Od 1. července 2008 existuje pouze jedna volná živnost „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ a obsahovala 80 oborů činností náležejících do přílohy č. 4 živnostenského zákona. Nyní je u volné živnosti pouze 79 oborů. Dříve byl každý obor činnosti živností. Živnosti řemeslné jsou živnosti uvedené v příloze č. 1 živnostenského zákona. U řemeslných živností se vyžaduje splnění všeobecných podmínek provozování živnosti a zvláštních podmínek provozování živnosti (dále jen „odborná způsobilost“), které jsou stanoveny v § 21 a § 22 živnostenského zákona. Dalšími živnostmi jsou živnosti vázané, u nichž se vyžaduje splnění všeobecných podmínek provozování živnosti a odborná způsobilost. Odborná způsobilost je stanovena v příloze č. 2 živnostenského zákona.

¹¹ ZICHOVÁ, J. *Živnostenské podnikání*, Vyd. 1, Ostrava, 2008, s. 28.

¹² ZICHOVÁ, J. *Živnostenské podnikání*, Vyd. 1, Ostrava, 2008, s. 29.

¹³ SALACHOVÁ, S. *Právo v podnikání*, Vyd. 1, Ostrava, 2008, s. 9.

¹⁴ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. Vyd. 13, Praha: Linde Praha, a.s., 2013, s. 19.

Odborná způsobilost je pro každou vázanou živnost odlišná. Obdobně jako je tomu u vázané živnosti, je tomu i u živnosti koncesované. Živnosti koncesované jsou uvedeny v příloze č. 3 živnostenského zákona. Také u koncesovaných živností se vyžaduje splnění nejen všeobecných podmínek provozování živnosti, ale i odbornou způsobilost, přičemž některé koncesované živnosti mohou být provozovány pouze se souhlasem orgánů státní správy, které vyjadřují své stanovisko k žádosti o koncesi. Jiné koncesované živnosti souhlas orgánů státní správy nepotřebují. Příklady: U řemeslné živnosti „Hostinská činnost“ se vyžaduje např. výuční list nebo šestiletá praxe v oboru. U vázané živnosti Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence se vyžaduje např. vysokoškolské vzdělání a 3 roky praxe v oboru, vyšší odborné vzdělání a 5 let praxe v oboru nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou a 5 let praxe v oboru. U koncesované živnosti Provádění veřejných dražeb – dobrovolných, nedobrovolných se vyžaduje např. pro provádění veřejných dražeb dobrovolných: vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v dražební nebo realitní činnosti, vyšší odborné vzdělání a 3 roky praxe v dražební nebo realitní činnosti nebo střední vzdělání a 5 let v dražební nebo realitní činnosti. Pro provádění veřejných dražeb nedobrovolných se vyžaduje např. vysokoškolské vzdělání a 3 roky praxe v dražební nebo realitní činnosti, vyšší odborné vzdělání a 4 roky praxe v dražební nebo realitní činnosti a ke koncesi se vyjadřuje Ministerstvo pro místní rozvoj.

Identifikační číslo osoby, které živnostenský úřad přidělí fyzickým osobám (dále jen „**podnikatel**“), vygeneruje a dodává v elektronické podobě Český statický úřad. Právníkům osobám přiděluje identifikační číslo osoby veřejný rejstřík, protože tyto subjekty se povinně zapisují do veřejného rejstříku. Každý podnikatel může mít pouze jedno identifikační číslo osoby.

Místo podnikání fyzických osob (podnikatele) bylo dříve definováno v § 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Sídlo právnických osob bylo uvedeno v § 19c zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Původní občanský zákoník byl nahrazen novým zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem (dále občanský zákoník), dle kterého má fyzická osoba a právnická osoba pouze sídlo. Podle § 429 občanského zákoníku „*Sídlo podnikatele se určí adresou zapsanou ve veřejném rejstříku. Nezapíše-li se fyzická osoba jako podnikatel do veřejného rejstříku, je jeho sídlem místo, kde má hlavní obchodní závod, popřípadě kde má bydliště. Uvádí-li podnikatel jako své sídlo jiné místo než své sídlo skutečné, může se každý dovolat i jeho skutečného sídla. Proti tomu, kdo se dovolává sídla*

podnikatele zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže podnikatel namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.“¹⁵

Všeobecné podmínky provozování živnosti se nacházejí v živnostenském zákoně, byly stanoveny v § 6 živnostenského zákona v jeho prvním vydání. „*Všeobecnými podmínkami provozování živností fyzickými osobami jsou: a) dosažení věku 18 let, b) způsobilost k právním úkonům, c) bezúhonnost.*“¹⁶ „*Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen: a) pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, b) pro jiný trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže vzhledem k povaze živnosti a osobě podnikatele je obava, že se dopustí stejného nebo podobného činu při provozování živnosti.*“¹⁷ Novelou v zákonu č. 356/1999 Sb. došlo ke změně všeobecných podmínek provozování živnosti. „*Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepožaduje ten, kdo byl pravomocně odsouzen a) pro trestný čin spáchaný úmyslně k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání alespoň jednoho roku, b) pro trestní čin spáchaný úmyslně, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním a na který se nevztahuje písmeno a), nebo c) pro trestní čin spáchaný z nedbalosti, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen.*“¹⁸ V roce 2010 bylo v živnostenském zákoně zakotveno, že za bezúhonného se nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl spáchán v souvislosti s podnikáním nebo s předmětem podnikání. Od 01. ledna 2014 vstoupil v platnost nový občanský zákoník a ovlivnil změnu živnostenského zákona: ve všeobecných podmínkách provozování živnosti byly zrušeny - dosažení věku 18 let a způsobilost k právním úkonům. Nově platí, že „*všeobecnými podmínkami provozování živnosti fyzickými osobami, pokud tento zákon nestanoví jinak, jsou a) plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti, a b) bezúhonnost.*“¹⁹

Zvláštní podmínky provozování živnosti znamenají odbornou nebo jinou způsobilost, pokud je živnostenský zákon nebo jiný zvláštní předpis vyžaduje. Odborná

¹⁵ ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 22. března 2012 občanský zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1073. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

¹⁶ TRÁVNÍČEK, J., TRÁVNÍČEK, Z. *Živnostenský zákon – komentář*. Praha, 1991, s. 32.

¹⁷ TRÁVNÍČEK, J., TRÁVNÍČEK, Z. *Živnostenský zákon – komentář*. Praha, 1991, s. 32.

¹⁸ BABŠICKÁ, V. *Živnostenský zákon s komentářem*. Vyd. 4, Praha: Bova Polygon, 2000, s. 21.

¹⁹ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 34 - 35.

způsobilost je vyžadována formou předložení např. dokladu o vzdělání, dokladu o praxi v oboru nebo příbuzném oboru nebo osvědčením o rekvalifikaci apod.

Překážky provozování živnosti jsou stanoveny v § 8 živnostenského zákona. „Živnost nemůže provozovat fyzická nebo právnická osoba, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, ode dne a) prodeje závodu jedinou smlouvou v rámci zpeněžení majetkové podstaty v době běhu lhůty podle zvláštního právního předpisu, b) nabytí právní moci rozhodnutí, kterým soud ukončil provozování závodu nebo ode dne určeného v tomto rozhodnutí jako den ukončení provozování závodu.“²⁰ Živnost dále nemůže provozovat fyzická nebo právnická osoba, které byl zamítnut insolvenční návrh, protože majetek dlužníka nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení nebo byl zrušen konkurs. Fyzická nebo právnická osoba nemůže provozovat živnost po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí. „Fyzická nebo právnická osoba, které byl soudem nebo správním orgánem uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v oboru nebo příbuzném oboru (§ 7 odst. 4), nemůže po dobu trvání tohoto zákazu tuto živnost provozovat.“²¹ Podnikatel, kterému bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 a odst. 3 živnostenského zákona, nemůže po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění, např. na návrh okresní správy sociálního zabezpečení, provozovat živnost v oboru nebo v příbuzném oboru. Živnost nemůže provozovat podle § 8 odst. 6 živnostenského zákona „a) fyzická nebo právnická osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3, b) fyzická nebo právnická osoba, která byla členem statutárního orgánu právnické osoby v době, kdy nastaly nebo trvaly skutečnosti, které vedly ke zrušení živnostenského oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3 této právnické osobě; to neplatí v případě, že fyzická nebo právnická osoba, která byla členem statutárního orgánu, prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti, které vedlo ke zrušení živnostenského oprávnění, zbránila, c) právnická osoba, členem jejíhož statutárního orgánu je fyzická nebo právnická osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3, d) právnická osoba, členem jejíhož statutárního orgánu je fyzická nebo právnická osoba, která byla členem statutárního orgánu právnické osoby v době, kdy nastaly nebo trvaly skutečnosti, které vedly ke zrušení živnostenského oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3 této právnické osobě;

²⁰ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 50.

²¹ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 51.

*to neplatí v případě, že právnická osoba prokáže, že tento člen vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti, které vedlo ke zrušení živnostenského oprávnění, zabránil.*²²

*„Podnikatel může provozovat živnost prostřednictvím odpovědného zástupce. Odpovědný zástupce je fyzická osoba ustanovená podnikatelem, která odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů a je k podnikateli ve smluvním vztahu.*²³ *Odpovědný zástupce nemůže vykonávat funkci pro více než čtyři podnikatele a musí splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti a odbornou způsobilost. „Odpovědným zástupcem nemůže být osoba, u které trvá překážka provozování živnosti podle § 8. Odpovědným zástupcem v oboru nebo příbuzném oboru živnosti nemůže být ani osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 odst. 3, a to po dobu 1 roku od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění; to neplatí, bylo-li živnostenské oprávnění zrušeno z důvodu, že živnost nebyla provozována po dobu delší než 4 roky. Odpovědným zástupcem právnické osoby nemůže být člen dozorčí rady či jiného kontrolního orgánu této právnické osoby“*²⁴ *Odpovědného zástupce je povinen ustanovit podnikatel, který nesplňuje odbornou způsobilost. Ustanovení nebo ukončení výkonu funkce odpovědného zástupce musí podnikatel oznámit do 15 dnů. Ustanovení odpovědného zástupce pro živnost koncesovanou předloží podnikatel ke schválení živnostenskému úřadu. Schválení odpovědného zástupce nabývá účinnosti dnem, kdy rozhodnutí o schválení nabylo právní moci. Přestane-li odpovědný zástupce vykonávat funkci nebo nesplňuje-li podmínky, musí podnikatel nejpozději do 15 dnů ustanovit nového odpovědného zástupce. To neplatí, je-li provozování živnosti pozastaveno, nebo oznámí-li podnikatel živnostenskému úřadu, že provozování živnosti je dočasně přerušeno.*

Provozovna je prostor, kde se živnost provozuje. Za provozovnu se považuje i mobilní provozovna a automat. Mobilní provozovna je přemístitelná a není na jednom místě více než tři měsíce. Musí být označena jménem a příjmením podnikatele nebo obchodní firmou či názvem, identifikačním číslem osoby a sídlem. *„Podnikatel může prodávat zboží nebo poskytovat služby, pokud prodej zboží nebo poskytování služeb*

²² KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář.* Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 51-52.

²³ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář.* Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 62.

²⁴ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář.* Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 62.

nevyžaduje koncesi, pomocí automatů obsluhovaných spotřebitelem. Prodej zboží nebo poskytování služeb pomocí automatů nesmí umožnit získat určité druhy zboží osobám chráněným zvláštními právními předpisy.²⁵ Na žádost živnostenského úřadu musí podnikatel prokázat právní důvod pro užívání provozovny. Vlastnické nebo užívací právo nemusí podnikatel prokazovat u automatu a mobilní provozovny, ale u mobilní provozovny musí prokázat oprávněnost umístění provozovny, jestliže mobilní provozovna je na jednom místě více než tři měsíce. Zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně musí podnikatel hlásit předem živnostenskému úřadu. „Podnikatel je povinen zajistit, aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů.“²⁶ Provozovna musí být způsobilá podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Provozovna musí být označena trvale zvenčí a viditelně jménem a příjmením podnikatele, obchodní firmou nebo názvem, identifikačním číslem osoby, jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny, prodejní nebo provozní dobou určenou pro styk se spotřebiteli, nejedná-li se o mobilní provozovnu nebo automat a u ubytovacích zařízení kategorií a třídou u ubytovacího zařízení poskytujícího přechodné ubytování. Mobilní provozovna a automat musí být označeny jménem a příjmením podnikatele, obchodní firmou nebo názvem, identifikačním číslem osoby, sídlem. Podnikatel musí při uzavření provozovny uvést důvod uzavření.

Odborná způsobilost podle § 21 živnostenského zákona „pro řemeslné živnosti se prokazuje dokladem nebo doklady o a) řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příslušném oboru vzdělání, b) řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném oboru vzdělání, nebo s předměty odborné přípravy v příslušném oboru, c) řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příslušném oboru vzdělání, d) řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné oblasti studijních programů a studijních oborů, e) uznání odborné kvalifikace, vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace, nebo f) získání všech profesních kvalifikací tak, jak jsou pro odpovídající povolání stanoveny v Národní soustavě kvalifikací.“²⁷

²⁵ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 80.

²⁶ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. Vyd. 13, Praha: Linde Praha, a.s., 2013, s. 68.

²⁷ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 91.

„Doklady prokazující odbornou způsobilost podle § 21 mohou být nahrazeny doklady o a) řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru, b) řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru, c) řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru, d) řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné příbuzné oblasti studijních programů a studijních oborů, e) řádném ukončení rekvalifikace pro příslušnou pracovní činnost, vydaným zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru, nebo f) vykonání šestileté praxe v oboru.“²⁸

Podnikatel má podle § 31 živnostenského zákona vůči živnostenskému úřadu určité povinnosti, např. podnikatel je povinen prokázat kontrolnímu orgánu způsob nabytí prodávaneho zboží. Podnikatel musí zajistit, aby v provozovně byla přítomna osoba znalá českého jazyka. Podnikatel musí o nákupu použitého zboží vést evidenci. Podnikatel musí sdělit živnostenskému úřadu, zda živnost provozuje.

Podnikatel fyzická osoba musí podle § 46 živnostenského zákona doložit doklady k ohlášení živnosti a podle § 50 živnostenského zákona k žádosti o koncesi. Podnikatel nebo odpovědný zástupce musí doložit výpis z evidence trestů, je-li posledním pobytem Česká republika, vyžádá si výpis z evidence trestů sám živnostenský úřad. Nemá-li podnikatel nebo odpovědný zástupce trvalý pobyt na území České republiky, výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydává stát, jehož je podnikatel (fyzická osoba) nebo odpovědný zástupce občanem, nesmí být starší než 3 měsíce. Dále podnikatel dokládá odbornou způsobilost nebo odbornou způsobilost odpovědného zástupce, doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor sídla, liší-li se od bydliště. Zahraniční fyzická osoba musí doložit doklad o pobytu. Podnikatel dokládá prohlášení odpovědného zástupce, že souhlasí s ustanovením do funkce a doklad o zaplacení správního poplatku. Podpis na čestném prohlášení musí být úředně ověřen nebo podepsán osobně před živnostenským úřadem. Právnícká osoba musí podle § 46 živnostenského zákona doložit doklady k ohlášení živnosti a podle § 50 živnostenského zákona k žádosti o koncesi.

²⁸ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 100 -101.

Právnícká osoba, která má sídlo mimo Českou republiku, musí doložit výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad o tom, že právnícká osoba nemá překážky provozování živnosti podle § 8 odst. 5 živnostenského zákona, nesmí být starší než 3 měsíce. Odpovědný zástupce musí doložit výpis z evidence trestů, je-li posledním pobyt v České republice, vyžádá si výpis z evidence trestů sám živnostenský úřad. Nemá-li odpovědný zástupce trvalý pobyt na území České republiky, výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydává stát, jehož je odpovědný zástupce občanem, nesmí být starší než 3 měsíce. Právnícká osoba musí dokládat odbornou způsobilost odpovědného zástupce a čestné prohlášení odpovědného zástupce, že souhlasí s ustanovením do funkce. Podpis na čestném prohlášení musí být úředně ověřen nebo podepsán osobně před živnostenským úřadem. Právnícká osoba musí doložit doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor sídla, doklad o zaplacení správního poplatku, doklad o tom, že právnícká osoba byla zřízena nebo založena. Pokud je právnícká osoba již zapsaná v obchodním rejstříku, výpis si vytáhne sám živnostenský úřad.

Podle § 49 a 56 živnostenského zákona je podnikatel povinen oznámit všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti a žádostí o koncesi. Podnikatel musí doložit doklady do 15 dnů. „*Pokud jde o změny a doplnění již zapsané v základních registrech, v obchodním rejstříku nebo v informačním systému evidence obyvatel, pokud je podnikatel občanem České republiky, anebo v informačním systému cizinců, pokud je podnikatel cizincem.*“²⁹ „*Změny a doplnění údajů získaných z těchto registrů, systémů nebo z obchodního rejstříku zapíše živnostenský úřad bez zbytečného odkladu do živnostenského rejstříku.*“³⁰

Živnostenský rejstřík je informačním systémem veřejné správy. Živnostenský rejstřík spravuje Živnostenský úřad České republiky. Obecní živnostenské úřady a krajské živnostenské úřady provozují živnostenský rejstřík. Do živnostenského rejstříku se zapisují např. tyto údaje, jméno a příjmení fyzické osoby, datum narození fyzické osoby, obchodní firma, název, druh živnosti, doba platnosti živnostenského oprávnění, datum vzniku živnostenského oprávnění, doba pozastavení nebo přerušování provozování živnosti, pokuty uložené živnostenskými úřady a sankční opatření uložená jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním, s výjimkou blokových pokut, osobu

²⁹ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 163.

³⁰ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 163.

pokračující v provozování živnosti po zemřelém podnikateli. Živnostenský úřad může vydat částečný výpis nebo úplný výpis z živnostenského rejstříku. Živnostenský úřad vydává potvrzení o tom, že v rejstříku zápis není.

Živnostenskou kontrolu provádějí ve svém územním obvodu živnostenské úřady. Živnostenské úřady kontrolují plnění povinností stanovených živnostenským zákonem, podmínek provozování živnosti uvedených v rozhodnutí o udělení koncese. K rozsahu živnostenské kontroly patří i kontrola dodržování ustanovení zvláštních právních předpisů. „*Živnostenské úřady kontrolují dodržování povinností při značení tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně a dodržování zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně. Zjistí-li, že došlo k porušení povinnosti nebo porušení zákazu, sdělí tuto skutečnost bezodkladně správci spotřební daně.*“³¹ Zaměstnanci živnostenského úřadu se prokazují průkazem osoby vykonávající kontrolu nebo písemným pověřením k jednotlivé kontrole. „*Podnikatel je oprávněn přizvat v průběhu kontroly jím zvolenou třetí osobu. Nepřítomnost třetí osoby není důvodem k přerušení kontroly.*“³² Dříve byla prováděna kontrola na základě zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole a nyní je živnostenská kontrola prováděna dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

„*Fyzická osoba se dopustí přestupku dále tím, že provozuje činnost, která je a) živností volnou, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění, b) předmětem živnosti řemeslné nebo vázané, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění, nebo c) předmětem živnosti koncesované, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění.*“ Fyzická osoba se dopouští přestupku podle § 61 odst. 3 živnostenského zákona. „*Za přestupek lze uložit pokutu c) do 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. a), d) do 750 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. b), e) do 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. c).*“³³

Podle § 57 živnostenského zákona živnostenské oprávnění podnikateli zaniká např. smrtí podnikatele, uplynutím doby, bylo-li živnostenské oprávnění vydáno na dobu určitou, rozhodnutím živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění.

³¹ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář.* Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 190.

³² KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář.* Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 192.

³³ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář.* Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 194.

Živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění podle § 58 živnostenského zákona, když podnikatel požádá o zrušení živnostenského oprávnění. Dále ke zrušení dochází, jestliže podnikatel již nesplňuje podmínky bezúhonnosti podle § 6 živnostenského zákona, nebo nastanou-li překážky podle § 8 živnostenského zákona. Dalším důvodem je neprokázání právního důvodu k sídlu. Živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění také na návrh orgánu státní správy, nebo porušuje-li podnikatel závažným způsobem podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese.

Místní příslušnost je stanovena v § 71 živnostenského zákona. „*Podání podle tohoto zákona lze učinit u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu. K postupu podle živnostenského zákona je příslušný obecní živnostenský úřad, kterému bylo podání doručeno jako prvnímu. V řízení o správních deliktech právnických a podnikajících fyzických osob podle tohoto zákona a v řízení o zrušení živnostenského oprávnění nebo pozastavení provozování živnosti se místní příslušnost živnostenského úřadu určuje podle správního řádu; to neplatí, jedná-li se o zrušení živnostenského oprávnění na žádost podnikatele. V řízení o přestupcích se místní příslušnost živnostenského úřadu určuje podle zákona o přestupcích.*“³⁴

3.2 Největší změny v živnostenském podnikání

Živnostenský zákon upravuje vztahy mezi podnikatelem a státem. Živnostenský zákon byl mnohokrát změněn. Větší změna v živnostenském zákoně nastala jeho novelou zákonem č. 286/1995 Sb., která snížila počet živností, u níž se vyžadovala odborná způsobilost. Touto novelou mnoho živností přešlo do živností volných, kde se nevyžadovala odborná způsobilost. Některé živnosti, které patřily do živnosti volné, i když byly profesně náročné, nevyžadovaly žádnou odbornou způsobilost. Živnosti, které vyžadují odbornou způsobilost, může podnikatel provozovat prostřednictvím odpovědného zástupce.

Rozsáhlá změna přišla v roce 1999 pod č. 356/1996 Sb., tato změna začala platit 1.03.2000. Novela živnostenského zákona se snažila přiblížit k předpisům Evropské unie a zpřísnit podmínky pro vstup do podnikání.

„*Z hlediska koncepce živnostenského zákona bylo důležité i vydání nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým se stanovil seznam živností volných, nařízení vlády*

³⁴ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 219.

č. 469/2000 Sb., kterým se stanovily obsahové náplně jednotlivých živností a nařízení vlády č. 209/2001 Sb., kterým se stanovil seznam živností, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit pouze fyzickými osobami splňujícími odbornou způsobilost stanovenou tímto nařízením.³⁵

Česká republika je od 1. května 2004 členem Evropské unie, což ovlivnilo změnu živnostenského zákona, z tohoto důvodu byl přijat zákon č. 167/2004 Sb. „*Tento historický krok významně ovlivnil podobu živnostenského zákona. Bylo nutné do něj transponovat principy Smlouvy o založení Evropského společenství, zejména dvě základní svobody občanů členských zemí Evropské unie – právo na podnikání resp. právo na usazení a právo na volné poskytování služeb.*“³⁶ Přijetím euronovely se pro podnikatele nic podstatného nezměnilo. Nově se v zákoně pro podnikatele zakotvuje termín pro podnikatele volné poskytování služeb, to znamená, že podnikatel z Evropské unie může poskytovat služby na území České republiky a nemusí mít živnostenské oprávnění získané v ČR. Postačuje vydané živnostenské oprávnění z domovské země.

Ministerstvo průmyslu a obchodu se rozhodlo pro podnikatele zjednodušit administrativní postup. Tento zjednodušený administrativní postup měl pomoci podnikatelům v začátcích i v průběhu jejich podnikání. S účinností zákona č. 214/2006 Sb., došlo k rozšíření činností a pravomocí živnostenských úřadů zřízením centrálního registrační místa (dále jen „CRM“) a JRF, který nahrazuje různé typy formulářů pro podání na živnostenský úřad, finanční úřad, zdravotní pojišťovnu a okresní správu sociálního zabezpečení a úřad práce. Požadované náležitosti z jednotlivých úřadů se sjednotily do JRF. Se vznikem CRM mají živnostenské úřady možnost přes JRF vyplnit ohlášení živnosti nebo žádost o koncesi. CRM umožňuje podnikatelům propojenost jednotlivých úřadů.

Dne 01.07.2008 nabyl účinnosti zákon č. 130/2008 Sb., a tím byl změněn živnostenský zákon. Mezi největší změny patří ukončení vydávání živnostenských listů a koncesních listin. Tyto dokumenty jsou nahrazeny výpisem z živnostenského rejstříku. Podnikatel si může požádat o částečný výpis, úplný výpis na živnostenském úřadu nebo na kontaktním místě veřejné správy (dále jen „Czech POINT“). Novela zákona přináší,

³⁵ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. Vyd. 13, Praha: Linde Praha, a.s., 2013, s. 10.

³⁶ BABŠICKÁ, V. *Živnostenský zákon s komentářem včetně provádějících a souvisejících předpisů a vzorů podání*. Vyd. 7, Praha: Bova Polygon, 2004, s. 7.

že osoba může být ustanovena jako odpovědný zástupce nejvýše pro čtyři podnikatele. Před účinností tohoto zákona mohla být táž osoba ustanovena jako odpovědný zástupce maximálně pro dva podnikatele. Nově zákon dále přináší pojem mobilní provozovna. Mobilní provozovna se nezapisuje do živnostenského rejstříku a není umístěna na jednom místě po dobu delší než tři měsíce. Před účinností zákona museli podnikatelé dokládat k řemeslné živnosti odbornou způsobilost a potvrzení o praxi, nově jim stačí doložit odbornou způsobilost. Novelou vznikla jedna volná živnost Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona a obsahovala 80 oborů. Po zrušení jednoho oboru obsahuje živnost volná 79 oborů. Pro účely ohlášení živnosti, žádosti o koncesi a oznámení změn byla zákonem č. 130/2008 Sb., zrušena místní příslušnost, podnikatel může ohlásit živnost nebo požádat o koncesi na kterémkoli obecním živnostenském úřadu. Místní příslušnost u správních deliktů se řídí podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), ve znění pozdějších předpisů.

Dne 01.08.2010 vstoupil platnost zákon č. 155/2010 Sb., kterým se mění živnostenský zákon. Podnikatel nově prokazuje nabytí prodávaného zboží na žádost kontrolního orgánu a nemusí hlásit přerušování provozování živnosti. Podnikatel nemusí hlásit změnu bydliště.

Zákonem č. 169/2012 Sb., kterým došlo k další změně živnostenského zákona, podnikatel už nemusí na označení provozovny uvádět identifikační číslo provozovny. Podnikatel může požádat, aby bydliště a místo podnikání bylo trvale shodné s bydlištěm.

Zákonem č. 458/2011 Sb., se změnil zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a nově musí podnikatelé splnit registrační povinnost vůči Finančnímu úřadu. Ministerstvo průmyslu a obchodu změnilo formulář pro chod centrálního registračního místa, dříve byl jeden formulář a nově mají Finanční úřady svoje formuláře.

Dne 17.10.2013 nabyt účinností zákon č. 309/2013 Sb., kterým se mění živnostenský zákon. Podnikatel si musí požádat o koncesi na „Prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin“. Tato změna nastala kvůli sériím otrav metanolem. Podnikatelé mohli kvasný líc, konzumní líc a lihoviny prodávat v rámci živnosti volné „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, obor živnosti Velkoobchod a maloobchod a řemeslné živnosti s předmětem podnikání „Hostinská činnost“. Líc můžou podnikatelé vyrábět v rámci živnosti koncesované

„Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín, ostatních vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelských pálením). Podnikatelé si mohli požádat o koncesi na prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin po dobu 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Podnikatelé nemuseli dokládat žádnou odbornou způsobilost a podání žádosti o koncesi nepodléhá správnímu poplatku. Po marném uplynutí lhůty si podnikatelé museli požádat o koncesi na Prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin se správním poplatkem. Podnikatelé nemohou bez koncesní listiny prodávat kvasný líh, konzumní líh a lihoviny, jinak se jedná o neoprávněné podnikání. V zákoně č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, se uvádí zákaz prodeje *„pokud tento zákon nestanoví jinak, je na stáncích, tržištích (tržnicích) nebo místech, které nesplňují technické požadavky na územně technické, účelové a stavebně technické řešení staveb a které nejsou zkolaudovány k prodeji zboží nebo poskytování hostinských služeb, zakázáno prodávat lihoviny a tabákové výrobky. Lihoviny, i rozlévané, lze prodávat na veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podnicích, včetně tanečních zábav a diskoték, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.“*³⁷

Dne 01.01.2014 vstoupil účinnost nový zákon č. 89/2012 Sb., (dále jen „občanský zákoník“) a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. Nový občanský zákoník nahradil původní dřívější zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“). *„První várku změn přinesl zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva (novelizace 74 právních předpisů). Další se do legislativy dostaly v podobě zákonných senátních opatření, zejména se jedná o zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb., o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a o změně některých zákonů. To novelizovalo 41 předpisů s účinností od roku 2014, mezi nimi například zákon o daních z příjmů, zákon o DPH, zákon o účetnictví, zákon o nemocenském a důchodovém pojištění a další.“*³⁸

³⁷ ČESKO. Zákon č. 353 ze dne 31. prosince 2004 o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 234. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

³⁸ KUČEROVÁ, D. *Souhrn změn, které od roku 2014 přináší nový občanský zákoník* [online]. 2014, 03.01.2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/clanky/souhrn-zmen-ktere-od-roku-2014-prinasi-novy-obcansky-zakonik/?ic=articles-related&icc=item->>>.

Od 01.01.2015 nabyl účinnosti zákon č. 140/2014 Sb., kterým se změnil živnostenský zákon, tato změna má snížit administrativní zátěž podnikatelům. Podnikatel již nebude muset opětovně dokládat v budoucnu odbornou způsobilost nebo doklad na sídlo. Doklady prokazuje podnikatel živnostenskému úřadu a živnostenský úřad tyto doklady zadává do systému RŽP jako trvalé platné doklady. Podnikatel při ohlášení živnosti, žádosti o koncesi nebo oznámení změny dokládá doklad o odborné způsobilosti, doklad o sídlu nebo výpis z evidence trestů zahraniční fyzické osoby nebo právnické osoby. Jiný živnostenský úřad může výše uvedené doklady získat ze systému RŽP. Podnikatel, který má rozdílné bydliště a sídlo, musí podle živnostenského zákona na žádost živnostenského úřadu prokázat právní důvod pro užívání prostor, kde má podnikatel sídlo. Doložený doklad na sídlo se zaeviduje do systému RŽP jako trvalý platný doklad. Podnikatel musí znovu tento doklad dokládat jen v případě změny sídla. Zahraniční fyzická osoba, která nemá trvalé bydliště v České republice nebo jiného členského státu Evropské unie, musí dokládat výpis z evidence trestů, který nesmí být starší než 3 měsíce. Právnická osoba, která má sídlo na území jiného státu než Česká republika, musí dokládat výpis z evidence trestů. Výpis z evidence trestů nesmí být starší než 3 měsíce. Tyto výpisy se evidují v systému RŽP jako trvale platné doklady. Zahraniční fyzická osoba výše uvedené doklady musí znovu dokládat po vypršení tříměsíční lhůty.

3.3 Živnosti

Dne 01.07.2008 nabyl účinnosti zákon č. 130/2008 Sb., který mění živnostenský zákon a vznikla v příloze č. 4 jedna živnost volná „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, která má 79 oborů. Živnost volná vyžaduje splnění všeobecných podmínek provozování živnosti a odborná způsobilost se nevyžaduje. Ve volné živnosti jsou např. obory Poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost, Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových proutěných a slaměných výrobků, Výroba elektronických součástí, elektrických zařízení a výroba a opravy elektrických strojů, přístrojů a elektronických zařízení pracujících na malém napětí, Výroba, školních a kancelářských potřeb, kromě výrobků z papíru, výroba bižuterie, kartáčnického a konfekčního zboží, deštníků, upomínkových předmětů, Velkoobchod a maloobchod, Fotografické služby, Provozování cestovní agentury a průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu, Provozování kulturních, kulturně – vzdělávacích a zábavních zařízení, pořádání kulturních produkcí,

zábav, výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a obdobných akcí, Poskytování služeb pro rodinu a domácnost, Výroba, obchod a služby jinde nezařazené.

Živnosti řemeslné jsou uvedeny v příloze č. 1 živnostenského zákona. Živnosti řemeslné vyžadují splnění všeobecných podmínek provozování živnosti a odbornou způsobilost podle § 21 a § 22 živnostenského zákona. Do živností řemeslných patří např. Pekařství, cukrářství, Zámečnictví, nástrojářství, Montáž opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení, Opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů, Mlékárenství, Zednictví.

Vázané živnosti jsou v příloze č. 2 živnostenského zákona. Živnosti vázané vyžadují splnění všeobecných podmínek provozování živnosti a odbornou způsobilost. Odborná způsobilost se například dokládá osvědčením, autorizací nebo jinými doklady o vzdělání, které jsou stanoveny v příloze č. 2. Do živností vázaných patří např. Provádění staveb, jejich změn a odstraňování, Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence, Průvodcovská činnost horská, Provozování autoškoly, Činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže, Masérské, rekondiční a regenerační služby, Provozování solárií.

Živnosti koncesované jsou stanoveny v příloze č. 3 živnostenského zákona. Živnosti koncesované vyžadují splnění všeobecných podmínek provozování živnosti a odbornou způsobilost. V rozhodnutí o udělení koncese mohou být stanoveny podmínky provozování živnosti. U koncesovaných živností může být vyžadována, např. spolehlivost podnikatelů nebo statutárních orgánů podle lustračního zákona. Podle lustračního zákona nemusejí dokládat lustrační osvědčení ti, kdo se narodili po roce 1971. Většina koncesovaných živností je vázána na vydání stanoviska orgánu státní správy. Na základě kladného stanoviska orgánu státní správy vydává živnostenský úřad pravomocné rozhodnutí o udělení koncese. V rozhodnutí o koncesi jsou uvedeny podmínky provozování živnosti, pokud jsou stanoveny ve stanovisku orgánu státní správy nebo v živnostenském zákoně. Do koncesovaných živností patří například Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín, ostatních vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelem pálením) a prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin, Silniční motorová doprava – nákladní provozovaná vozidly nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti přesahující 3,5 tuny, určeny k přepravě zvířat nebo věcí, - osobní provozovaná vozidly určenými pro přepravu více než 9 osob včetně řidiče, - nákladní

provozovaná vozidla nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti nepřesahující 3,5 tuny, určeny k přepravě zvířat nebo věcí, - osobní provozovaná vozidla určenými pro přepravu nejvýše 9 osob včetně řidiče, Provozování cestovní kanceláře, Ostraha majetku a osob, Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob, Provozování pohřební služby.

„Podnikatel provozující živnost, která spočívá v maloobchodě nebo velkoobchodě, je oprávněn, zůstane-li zachována povaha živnosti, také a) pronajímat zboží, b) zprostředkovávat koupi a prodej v jednotlivých případech, c) provádět na zboží drobné změny, jimiž zboží přizpůsobuje potřebám kupujícího, d) provádět montáž zboží dodaného zákazníkovi, pokud může být provedena jednoduchými operacemi bez zvláštních odborných znalostí, e) provádět výměnu vadných součástí u dodaného zboží, pokud může být provedena jednoduchým způsobem bez zvláštních odborných znalostí.“³⁹ „Podnikatel provozující živnost spočívající ve výrobní činnosti má právo v rámci živnostenského oprávnění výrobky vyrábět a dále prodávat a opravovat, zůstane-li zachována povaha živnosti.“⁴⁰ Podnikatel má dále právo vyrábět a potiskovat obaly, etikety a jiné pomocné prostředky umožňující prodej výrobků, které vyrábí. Provádět montáž, seřízení a údržbu výrobků.

3.4 Práce s podnikatelem

Podnikatel fyzická osoba při ohlášení živnosti a žádosti o koncesi musí splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti tj. plná svéprávnost a bezúhonnost. Bezúhonnost podnikatel prokazuje výpisem z evidence trestů. Je-li jeho posledním pobytem Česká republika, vyžádá si výpis z evidence trestů sám živnostenský úřad. Nemá-li podnikatel trvalý pobyt na území České republiky, dokládá výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydaný státem, jehož je podnikatel (fyzická osoba) občanem. Nevydává-li tento stát výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad, předloží fyzická osoba čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo jiným příslušným orgánem státu, jehož je občanem, nebo státu jeho posledního pobytu. Tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce. Čestné prohlášení o bezúhonnosti může být u občana členského státu EU nahrazeno dokladem o uznání odborné kvalifikace, pokud prokazuje i splnění podmínky bezúhonnosti. Podnikatel musí dokládat odbornou

³⁹ BABŠICKÁ, V. *Živnostenský zákon s komentářem včetně provádějících a souvisejících předpisů a vzorů podání*. Vyd. 7, Praha: Bova Polygon, 2004, s. 76.

⁴⁰ BABŠICKÁ, V. *Živnostenský zákon s komentářem včetně provádějících a souvisejících předpisů a vzorů podání*. Vyd. 7, Praha: Bova Polygon, 2004, s. 77.

způsobilost, jestliže to živnostenský zákon vyžaduje. U řemeslné živnosti musí podnikatel dokládat odbornou způsobilost, např. výuční list v oboru nebo výuční list v příbuzném oboru a jednoroční praxi v oboru nebo šestiletou praxi v oboru. U koncesované živnosti Provozování cestovní kanceláře musí podnikatel doložit odbornou způsobilost např. vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na cestovní ruch, vyšší odborné vzdělání v oboru vzdělání zaměřeném na cestovní ruch, střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na cestovní ruch, vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v oboru, vyšší odborné vzdělání a 3 roky praxe v oboru, střední vzdělání s maturitní zkouškou a 6 let praxe v oboru. Podnikatel musí k provozování cestovní kanceláře dále dokládat stejnopis nebo úředně ověřenou kopii smlouvy o pojištění záruky pro případ úpadku, podnikatelský záměr, který obsahuje podrobnější údaje o činnosti žadatele, a to zejména, ve kterých oblastech cestovního ruchu hodlá podnikat, zda součástí zájezdu bude i doprava, předpokládaný počet zákazníků, doklad o zaplacení pojistného, anebo kopii bankovní záruky a prohlášení o předpokládaném datu zahájení činnosti. K žádosti o koncesi na Provozování cestovní kanceláře se vyjadřuje Ministerstvo pro místní rozvoj. K některým žádostem o koncesi se nevyjadřuje žádný orgán státní správy a nevyžaduje se odborná způsobilost např. Prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin. Podnikatel, který nesplňuje odbornou způsobilost, si musí ustanovit odpovědného zástupce, který odbornou způsobilost splňuje. Odpovědný zástupce musí také splňovat podle živnostenského zákona všeobecné podmínky provozování živnosti. Odpovědný zástupce musí podepsat čestné prohlášení, že s ustanovením do funkce odpovědného zástupce souhlasí. Čestné prohlášení musí být osobně podepsáno před živnostenským úřadem, nebo podpis na čestném prohlášení musí být úředně ověřený. Podnikatel musí doložit doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor sídla, liší-li se od bydliště. Podnikatel musí zaplatit správní poplatek. Živnostenský úřad vyplní s podnikatelem žádost přes JRF. Přes CRM může společně s ohlášením živnosti nebo žádosti o koncesi podat přihlášku k daňové registraci, oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti, podat přihlášku k nemocenskému pojištění, podat přihlášku k důchodovému pojištění, oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení, podat oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Podnikatel právnická osoba musí doložit při ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi doklad o tom, že právnická byla zřízena nebo založena, pokud zápis do obchodního rejstříku nebo obdobného rejstříku nebyl ještě proveden, anebo doklad

o tom, že právnická osoba je zapsána do příslušného rejstříku. Výpis z evidence trestů si živnostenský úřad již běžně obstarává z registru sám. Tímto výpisem podnikatel prokazuje, že není překážka provozování živnosti podle § 8 živnostenského zákona. Právnická osoba, která má sídlo mimo Českou republiku, musí doložit výpis z evidence trestů nebo doklad o tom, že právnická osoba nemá překážky provozování živnosti, doložit z tohoto státu. Podnikatel musí doložit doklad na sídlo (doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, v nichž má právnická osoba sídlo). Podnikatel musí mít pro určité živnosti odpovědného zástupce. Odpovědný zástupce dokládá odbornou způsobilost. Odpovědný zástupce musí také splňovat podle živnostenského zákona všeobecné podmínky provozování živnosti a musí podepsat čestné prohlášení, že s ustanovením do funkce odpovědného zástupce souhlasí. Čestné prohlášení musí být podepsáno před živnostenským úřadem nebo podpis odpovědného zástupce musí být na čestném prohlášení úředně ověřený. Podnikatel musí zaplatit správní poplatek. Živnostenský úřad vyplní s podnikatelem žádost přes JRF. Přes centrální registrační místo může společně s ohlášením živnosti nebo žádosti o koncesi oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení.

Podnikatel může oznámit přerušování provozování živnosti, ale není to již jeho povinnost. Podnikatel, když přerušuje provozování živnosti, může přes JRF oznámit ukončení samostatné výdělečné činnosti na okresní správu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnu. Přerušování provozování živnosti může oznámit přes JRF na příslušný finanční úřad. Pokud podnikatel oznámí znovu pokračování provozování živnosti, pak živnostenský úřad může přes JRF ohlásit zahájení samostatné výdělečné činnosti na okresní správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu i na příslušný finanční úřad. Dříve měl podnikatel povinnost oznámit přerušování provozování živnosti, když nepodnikal, jinak mu mohla hrozit sankce za neoznámení přerušování provozování živnosti.

Podnikatel, který má rozdílné bydliště a sídlo, musí doložit souhlas se sídlem nebo oznámí změnu sídla přes JRF. Podnikatel může sjednotit bydliště a sídlo. Podnikatel zaplatí správní poplatek za změnu sídla a živnostenský úřad podnikateli vydá výpis ze živnostenského rejstříku. Dříve podnikatel musel oznámit změnu trvalého bydliště, nyní je živnostenskému úřadu tato změna trvalého bydliště uložena do systému, ze kterého ji získává, aniž by podnikatel hlásil tuto změnu. Podnikateli, který má shodné sídlo a bydliště, provede živnostenský úřad změnu bydliště a sídla automaticky a podnikatel nemusí ohlašovat změnu a může si požádat pouze o výpis z živnostenského

rejstříku, kde je tato změna uvedena. Podnikatel dále nemusí hlásit změnu příjmení, protože změnu příjmení živnostenský úřad sám získává ze systému.

Podnikatel může požádat na vlastní žádost o zrušení živnostenského oprávnění. Živnostenský úřad vyplní JRF a vydá podnikateli rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Když se podnikatel vzdá práva na odvolání rozhodnutí, rozhodnutí nabude právní moci ten den. Podnikatel oproti minulosti za zrušení živnostenského oprávnění na vlastní žádost nic neplatí.

Podnikatel může přes JRF oznámit zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně. Při ukončení provozování živnosti v provozovně, musí podnikatel oznámit adresu pro vypořádání závazků. Přes JRF může podnikatel oznámit příslušnému finančnímu úřadu, že nemá provozovnu. Dříve podnikatel ukončení provozování živnosti v provozovně musel hlásit živnostenskému úřadu 3 dny předem. Nyní podnikatel hlásí ukončení provozování živnosti v provozovně předem živnostenskému úřadu. Podnikatel dříve musel hlásit i mobilní provozovnu a nyní, když se nevyskytuje po delší dobu než 3 měsíce na jednu místě, nemusí se mobilní provozovna hlásit živnostenskému úřadu.

Přestane-li odpovědný zástupce vykonávat funkci nebo nesplňuje-li odbornou způsobilost, musí podnikatel oznámit změnu odpovědného zástupce do 15 dnů. Pokud odpovědný zástupce oznámí ukončení výkonu funkce, musí prokázat, že podnikatele předem informoval o ukončení výkonu funkce. Podnikatel musí do 15 dní ustanovit nového odpovědného zástupce, který musí splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti a odbornou způsobilost.

Podnikatele, který nemá provozovnu a podniká na živnostenské oprávnění, může živnostenský úřad vyzvat na kontrolu podle kontrolního řádu. Podnikatel musí dodržovat živnostenský zákon a jiné zvláštní právní předpisy. Živnostenský úřad zašle podnikateli oznámení o zahájení kontroly. Jakmile podnikatel převezme oznámení o zahájení kontroly, je tímto dnem kontrola zahájena. Živnostenský úřad si může vyžádat konkrétní doklady ke kontrole např. doklady k podnikatelské činnosti, osvědčení o registraci u příslušného finančního úřadu, hrazení pojistného na okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně (přehledy, vyúčtování).

Živnostenský úřad provede kontrolu u podnikatele, který má provozovnu. Živnostenský úřad se prokáže pověřením ke kontrole a tímto úkonem je kontrola zahájena. Živnostenský úřad kontroluje označení provozovny. Provozovna musí být

označena trvale zvenčí a viditelně jménem a příjmením podnikatele, obchodní firmou nebo názvem, identifikačním číslem osoby, jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny, prodejní nebo provozní dobou určenou pro styk se spotřebiteli, nejedná-li se o mobilní provozovnu nebo automat a u ubytovacích zařízení kategorií a třídou ubytovacího zařízení poskytujícího přechodné ubytování. Podnikateli, který nemá označenou provozovnu, nenahlásil zahájení provozování živnosti v provozovně nebo ukončení provozování živnosti v provozovně, může hrozit sankce. Živnostenský úřad si může vyžádat konkrétní doklady ke kontrole např. doklady k podnikatelské činnosti, osvědčení o registraci u příslušného finančního úřadu, hrazení pojistného na okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně (přehledy, vyúčtování), nájemní smlouvu, kolaudační rozhodnutí nebo změnu užívání podle stavebního zákona.

3.5 Zrušení a zánik živnostenského oprávnění

„Živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění, jestliže a) podnikatel již nesplňuje podmínky podle § 6 odst. 1 písm. a) nebo b), b) nastanou překážky podle § 8, nejedná-li se o překážku podle § 8 odst. 5 u živnosti volné, c) podnikatel o to požádá, nebo d) podnikatel neprokáže právní důvod užívání prostor podle § 31 odst. 2.“⁴¹ Pokud podnikatel porušuje závažným způsobem podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese nebo zahraniční fyzická osoba nesplňuje podmínku k povolení k pobytu, živnostenský úřad zruší nebo pozastaví provozování živnosti. Živnostenský úřad může na návrh správy sociálního zabezpečení zrušit živnostenské oprávnění, jestliže podnikatel neplní závazky vůči státu. Tímto návrhem je živnostenský úřad vázán. Živnostenské oprávnění se ruší nebo pozastaví podle § 58 živnostenského zákona. Nejčastějším zrušením bývá vlastní žádost podnikatele či z moci úřední podané návrhy okresní správou sociálního zabezpečení na zrušení živnostenských oprávnění.

„Živnostenské oprávnění zaniká: a) smrtí podnikatele, nejde-li o případy podle § 13, b) zánikem právnické osoby, nejde-li o případy podle § 14, c) uplynutím doby, pokud bylo živnostenské oprávnění omezeno na dobu určitou, d) výmazem zahraniční osoby povinně zapsané v obchodním rejstříku nebo jejího předmětu podnikání z obchodního rejstříku, e) stanoví-li tak zvláštní právní předpis, f) rozhodnutím živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění.“⁴² Živnostenské oprávnění nezaniká, jestliže

⁴¹ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 177.

⁴² KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Vyd. 1, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 175.

zahraniční fyzická osoba oznámí, že hodlá pokračovat v provozování živnosti před uplynutím doby platnosti pobytu v ČR. Živnostenský úřad vydá zahraniční fyzické osobě výzvu k doložení pobytu. Nedoloží-li povolení k pobytu ve stanovené lhůtě, živnostenské oprávnění zaniká posledním dnem této lhůty. Živnostenský úřad oznamuje tuto skutečnost příslušným úřadům. V minulosti bylo více zahraničních fyzických osob, jimž zanikla živnostenská oprávnění, když nedoložily povolení k pobytu. V současné se tato situace u zahraničních fyzických osob změnila, protože dostávají v České republice trvalý pobyt.

3.6 Porovnání dvou velkých podnikatelů

Příkladem schopných podnikatelů v našich zemích, kteří se svými podnikatelskými a odbornými schopnostmi stali pojmy „pro úspěch a cílevědomost“, jsou bezesporu Daniel Swarovski, zakladatel firmy Swarovski a Tomáš Baťa, jehož obuv proslula jak trvanlivostí, tak i módností.

„Zakladatel firmy, Daniel Swarovski (1862-1956) pocházel z Jiřetína pod Bukovou horou nedaleko Jablonce a patřil k široké rodině severočeských sklářů, výrobců bižuterie.“⁴³ Swarovski měl brousící stroj a usadil se ve Walttensu. Swarovski si nechal svůj brousící stroj v roce 1892 patentovat na patentovém úřadu v Praze. Jeho mechanicky broušené křišťálové sklo, které si vyráběl ve vlastní sklárně, se stalo populární. Poptávka po dárkách ve tvaru zvířátek, ovoce a později také šperků rychle stoupala a pronikl i na zahraniční trhy. Firma Swarovski je stále na trhu a dále se vyvíjí. Ve firmě Swarovski působí už pátá generace. Ve městě Walltens je otevřené muzeum, které poukazuje na historii a vznik firmy Swarovski. „Je to firemní muzeum, svého druhu unikátní, protože v sobě spojuje jak pohled na historii firmy v moderních souvislostech, tak také je to centrum setkávání se lidí společenského života. Křišťálové světy se staly cílem turistů z celého světa, staly se však také i skvělým obchodem firmy – a investice, které do tohoto projektu firma dala, se velmi rychle vrátily. V průvodcích je toto místo označeno jako „poutní místo jedné světové značky.“⁴⁴

Tomáš Baťa začínal u svého otce v dílně, měl velké nápady, ale nikdo ho nechtěl poslouchat, a tak odešel v roce 1890 do Prostějova k firmě Färber. Od firmy ho vyhodili a vrátil se zpátky domů. Tomáš Baťa se stal obchodním zástupcem, nabízel vzorky bot a přinášel objednávky otcí. Měl pronajaté dvě místnosti a stroje na splátky, hrozil mu

⁴³ Geršlová, J. *Dějiny moderního podnikání*, PBtisk Příbram: Professional Publishing, 2012, s. 81.

⁴⁴ Geršlová, J. *Dějiny moderního podnikání*, PBtisk Příbram: Professional Publishing, 2012, s. 83.

konkurz. Tomáš Baťa dostal nápad, že místo kůže budou vyrábět boty z plátna. Postavil první malou továrničku. Továrna T. & A. Baťa zaměstnávala 40 dělníků a 20 šiček. Továrnu vedl s bratrem Antonínem a pomáhala jim sestra Anna. Nakonec převzal továrnu sám Tomáš. V roce 1905 staví Tomáš Baťa ve Zlíně svou první „americkou“ tovární budovu. Pro továrnu nebylo období vzniku republiky jednoduché, ale Tomáš Baťa se přizpůsobil novým podmínkám a vstoupil také do politiky. „V polovině 20. let se Baťa výrazněji zaměřuje na zahraniční obchod. Buduje vlastní obchodní síť prodejen i po Evropě. V letech 1926 – 28 export obuvi neustále vzrůstá a Baťa ovládá již více než polovinu českého vývozu.“⁴⁵ Ovládl další odvětví, např. textilní průmysl, gumárenství. Životní úroveň ve Zlíně byla Baťovou zásluhou nesrovnatelně vyšší než jinde v ČSR. V roce 1927 se ve Zlíně začala stavět Baťova nemocnice, měla až 340 lůžek. Zlín měl od něho i elektrický proud a stavěly se silnice. Tomáš Baťa koupil zlínský zámek a zřídil expozici obuvi. Zakladatel firmy Tomáš Baťa zemřel 12.7.1932 při leteckém neštěstí. „12. července 1932 před šestou hodinou ranní odstartovalo z otrokovického letiště letadlo s Tomášem Baťou na obchodní cestu. Měl letět nejprve do švýcarského Möhlingu, kousek od Curychu se tam staví továrna a pracuje tam syn Tomík. Na odpoledne měl svolanou obchodní poradu v Drážďanech a večer už chtěl být zase doma.“⁴⁶ Do dnešního dne se nezjistilo, proč měl Tomáš Baťa se svým pilotem nehodu. Po smrti Tomáše Bati se stal šéfem nevlastní bratr Jan Antonín Baťa. V roce 1947 měl být Jan Antonín Baťa odsouzen v poválečném procesu za nepřítomnosti. Nakonec byl osvobozen. Jan Antonín Baťa žil již od roku 1941 v Brazílii. Jan Antonín Baťa byl obviněn Tomášem Baťou juniorem, že ho připravil o majetek, a proto se v roce 1962 vzdává všeho majetku ve prospěch Tomáše Bati juniora, který pak přebíral vedení firmy. „Ale v současné době jde už o podnikatelskou říši v podstatě zcela mimo Českou republiku, která kromě kořenů nemá se Zlínem už žádnou spojitost. Tomáš mladší navázal na baťovskou tradici svého otce i strýce a v jeho stopách jde i další pokračovatel Thomas George Baťa (*1948 ve Švýcarsku), který převzal otěže v roce 2001. Jedná se o jednu z posledních rodinných společností na světě.“⁴⁷

⁴⁵ FOLTIN, K. *Největší osobnosti našich dějin průmyslníci, podnikatelé, bankéři. Životní příběhy, úspěchy i prohry významných osobností naší historie*, Olomoc: Agentura Rubico, s.r.o., 2012, s. 14.

⁴⁶ FOLTIN, K. *Největší osobnosti našich dějin průmyslníci, podnikatelé, bankéři. Životní příběhy, úspěchy i prohry významných osobností naší historie*, Olomoc: Agentura Rubico, s.r.o., 2012, s.16.

⁴⁷ FOLTIN, K. *Největší osobnosti našich dějin průmyslníci, podnikatelé, bankéři. Životní příběhy, úspěchy i prohry významných osobností naší historie*, Olomoc: Agentura Rubico, s.r.o., 2012, s. 8 -14.

Oba tito úspěšní podnikatelé měli jedno společné – pracovitost, odvahu zkoušet i rizikové podnikání s jednou premisou, že je nutno mít tým odborníků, vytvářet pro své zaměstnance dobré pracovní i sociální podmínky a svými produkty pružně reagovat na poptávku nejen domácího, ale i zahraničních trhů. Pro Českou republiku byl historicky významnější podnikatel Tomáš Baťa. Ve městě Zlín po něm zůstaly významné stopy, např. baťovské domky, správní budova firmy Baťa, nemocnice apod. Město Zlín dříve velmi dobře prosperovalo díky Tomáši Baťovi. Tomáš Baťa udělal pro tento region i pro naši zemi mnoho dobrého v oblasti pracovní zaměstnanosti, sociální. Je také vzorem pro mladé podnikatele, zvláště co se týče rozumné odvahy při podnikání a vysoké odbornosti. Oba významní podnikatelé pocházeli z českých zemí a jejich firmy prosperují a jsou známým pojmem až do současnosti.

4 Dotazníkové šetření

Tato část zahrnuje výsledky kvalitativního výzkumného šetření, jehož cílem je zjistit názory podnikatelů na spokojenost se službami veřejné správy. Jsou vytyčeny hypotézy, které jsou po vyhodnocení dat ověřeny komparací získaných názorů dotázaných podnikatelů. První výzkumné šetření názorů podnikatelů se službami veřejné správy bylo provedeno v roce 2013 ve vlastní absolventské práci. V dotazníku byly uvedeny např. otázky typu, zda funguje propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice, zda jsou podnikatelé spokojeni se službami úřadů (veřejné správy), co by podnikatelé změnili ve veřejné správě. Stejně výzkumné šetření je provedeno v roce 2016. Zjištěná data jsou porovnávána s výsledky stejného výzkumného šetření z roku 2013, a to komparací hypotéz s empirickými výsledky podle některých vybraných kategorií. Na dotazník odpovídají podnikatelé fyzické osoby a podnikatelé právnické osoby. Na základě dat zjištěných v obou kvalitativních výzkumných šetřeních a jejich porovnáním lze upozornit na případnou nespokojenost s činností veřejné správy a navrhnout některá konkrétní opatření související se zefektivněním administrativně správních kroků v živnostenské oblasti.

4.1 Výzkumné šetření spokojenosti podnikatelů se spoluprací a s činností úřadů veřejné správy

Kvalitativní výzkumné šetření je zaměřeno na téma fungování živnostenského úřadu jako součásti veřejné správy, spokojenosti podnikatelů s propojeností jednotlivých úřadů a s činností veřejné správy, která ve zkoumaném období prošla několika důležitými legislativními a administrativními změnami. Technika sběru dat byla uskutečněna pomocí

dotazníku, který byl vyplněn respondenty, podnikateli (fyzické i právnické osoby) z regionu Blatenska, anonymně. Dotazníky byly rozdány do vlastních rukou respondentů a jejich návratnost byla 100%. Získaná data dokumentují po jejich vyhodnocení grafy. Graficky je porovnáváno, jak podnikatelé odpovídali na dotazník v roce 2013 a jak odpovídají podnikatelé na dotazník v roce 2016. Získané výsledky jsou promítnuty také do ověření výchozích hypotéz, tzn. do jejich potvrzení či nepotvrzení. Porovnáním názorů dotázaných z obou kvalitativních výzkumných šetření je upozorňováno na případnou nespokojenost s činností veřejné správy. Na základě provedených výzkumných šetření je možné navrhnout některá opatření související se zefektivněním administrativně správních kroků v živnostenské oblasti.

5 Výsledky výzkumného šetření

Sběr dat byl uskutečněn pomocí dotazníku (viz př. 1), který byl anonymně respondenty vyplněn. Dotazníky byly předány podnikatelům do vlastních rukou a návratnost byla 100%. Výsledky jsou uváděny v procentech, prostřednictvím jejich grafického znázornění z let 2013 a 2016, která jsou navzájem porovnávána. Výzkumná šetření ukazují, jak se změnilo mínění podnikatelů fyzických osob a právnických osob v roce 2016 oproti názorům stejného vzorku dotázaných podnikatelů ve výzkumném šetření z roku 2013. Součástí této části je také následné ověření hypotéz na základě odpovědí respondentů a vlastních úvah. Obě kvalitativní výzkumná šetření nás upozorňují na případnou nespokojenost s činností veřejné správy.

5.1 Výzkumné šetření

Odpovědi byly pečlivě analyzovány podle podnikatelů fyzických osob a právnických osob, pohlaví, věku pro účely vyhodnocení, následně byly rozříděny do skupin podle způsobu podnikání a opětovně analyzovány tentokrát již podle zařazení:

1. skupina – podnikatelé fyzické osoby
2. skupina – podnikatelé právnické osoby

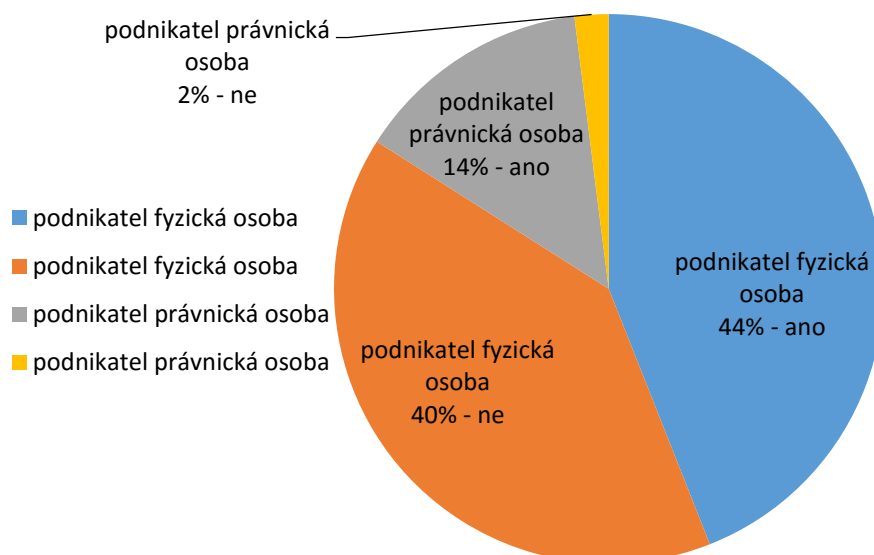
Následně uvedené grafy znázorňují výsledky výzkumného šetření z roku 2013 i z roku 2016. V grafech jsou uvedeny názory podnikatelů fyzických osob a právnických osob na veřejnou správu. Podnikatelé vyplňovali dotazník s danými otázkami týkající se veřejné správy. Dotazník byl anonymní a byly stanoveny určité hypotézy. Stanovené hypotézy o výsledcích výzkumného šetření se většinou nepotvrdily. Pozitivní na výsledcích je, že respondenti již ve výzkumném šetření provedeném v roce 2013

vyjadřují spokojenost s činností veřejné správy, tudíž i živnostenských úřadů. Ve výzkumném šetření, na stejném vzorku dotázaných, se také v roce 2016 ukázala spokojenost s činností veřejné správy. Zatímco v roce 2013 více než polovina dotázaných podnikatelů např. uvádí, že úředníci veřejné správy jsou k lidem ochotni (66%), pak v roce 2016 to bylo již 82%. V obou letech je více než 74% spokojeno (spíše ano, ano) se službami úřadů. V obou výzkumech se objevil stejný kritický názor, a to, že by se stát měl účinněji zabývat zjednodušením úředních postupů (2013 - 64%, 2016 – 68%). S propojeností informací mezi úřady jsou respondenti jen částečně spokojeni. Podrobné výsledky názorně dokumentují následující grafy.

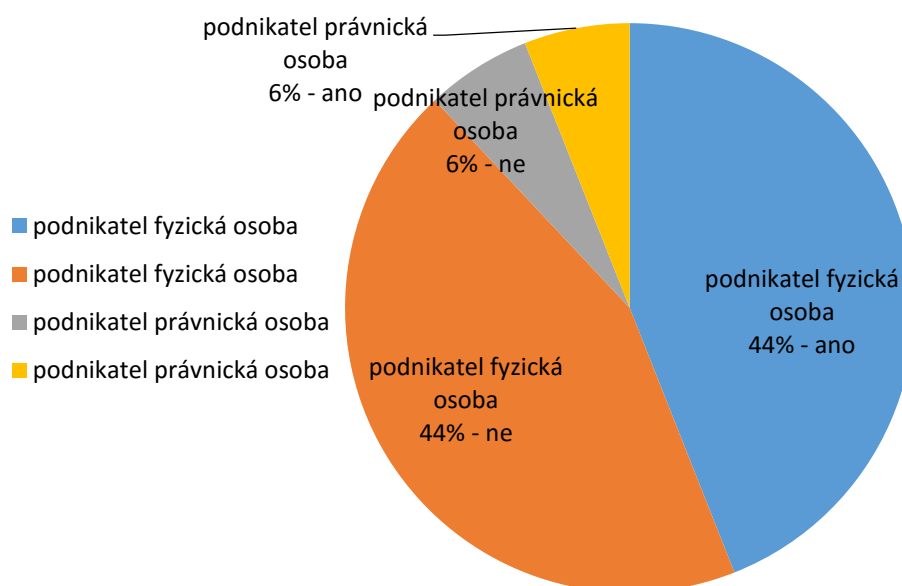
5.1.1 Výsledky týkající se celkové spokojenosti

Otázka č. 1 Je registrace pro osoby samostatně výdělečně činné (podnikatel) snazší a jednodušší než dříve?

Graf č. 1 - registrace pro osoby samostatně výdělečně činné⁴⁸

Graf č. 1a - registrace pro osoby samostatně výdělečně činné⁴⁹

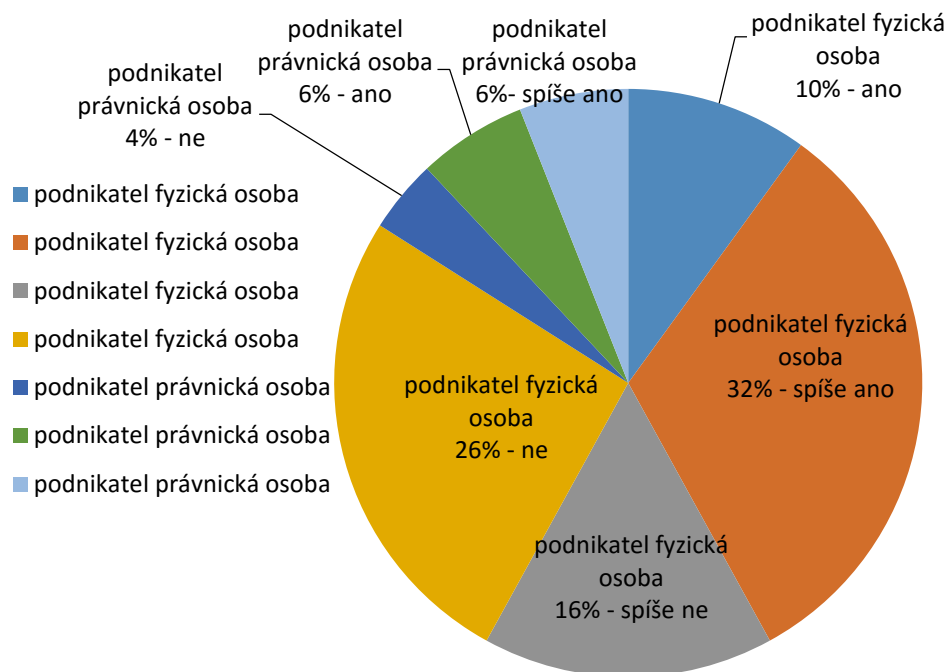
⁴⁸ Vlastní výzkum, 2013.

⁴⁹ Vlastní výzkum, 2016.

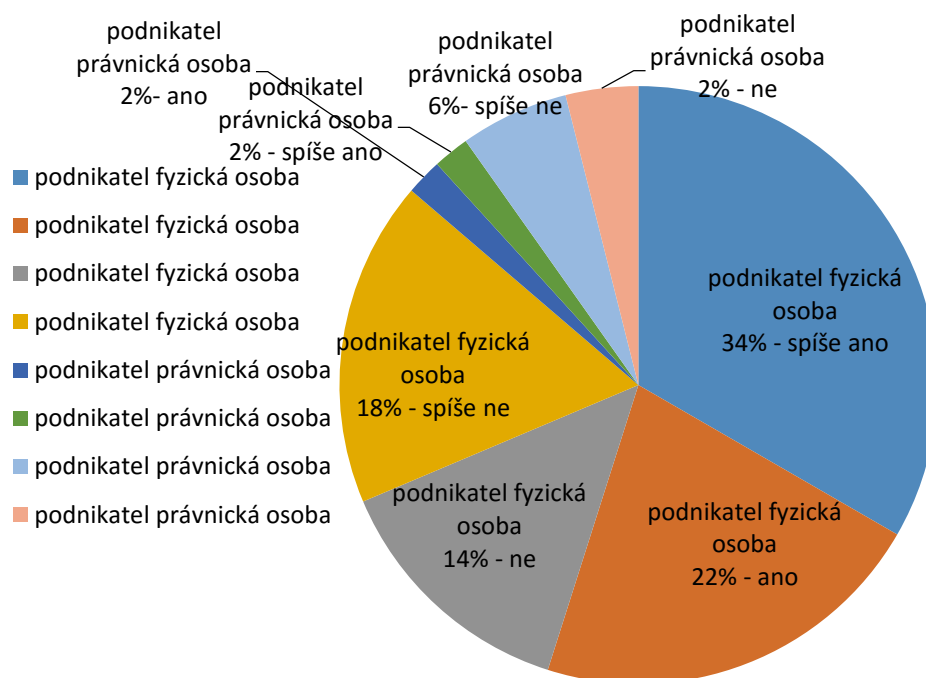
Rok 2013: Z grafu je patrné, že téměř polovina (44%) podnikatelů- fyzických osob si myslí, že registrace je jednodušší a snazší než dříve, ale 40% dotázaných podnikatelů fyzických osob je přesvědčeno, že registrace pro osoby výdělečně činné není jednoduchá a snazší. Dotazovaní podnikatelé právnické osoby se vyjadřují kladněji - 14% z nich domnívá, že je registrace jednodušší a snazší a pouhá 2% z nich se domnívají, že registrace není jednodušší a snazší než dříve. Rok 2016: Podobné výsledky se objevují v roce 2016: 44% podnikatelů fyzických osob si myslí, že registrace je jednodušší a snazší než dříve (ano), a stejné procento (44%) je přesvědčeno, že registrace pro osoby výdělečně činné není jednoduchá a snazší (ne). Dotazovaní podnikatelé právnické osoby se vyjadřují v roce 2016 kritičtěji, neboť 6% z nich se domnívá, že je registrace jednodušší a snazší (ano), ale více z nich (6%) se vyjádřila, že registrace není jednodušší a snazší než dříve (ne). Podle výsledků šetření provedených v roce 2013 a 2016 se názor respondentů na registraci pro osoby samostatně výdělečně činné (podnikatel) příliš nezměnil a signalizuje, že tento krok stále určitá část dotázaných nepovažuje za snadný a jednoduchý. Z grafu je patrné, že skupina 1 podnikatelé fyzické osoby: 44% si myslí, že registrace je jednodušší a snazší než dříve (ano), 44% podnikatelů fyzických osob je přesvědčeno, že registrace pro osoby výdělečně činné není jednoduchá a snazší (ne). 2. skupina dotazovaní podnikatelé právnické osoby: se zde z 6% z nich domnívá, že je registrace jednodušší a snazší (ano) a 6% z nich se domnívají, že registrace není jednodušší a snazší než dříve (ne). Podle výzkumných šetření provedených v roce 2013 a 2016 zůstává názor respondentů na otázku, zda je registrace pro osoby samostatně výdělečně činné (podnikatel) snazší a jednodušší než dříve, téměř stále stejný.

Otázka č. 2 Myslíte si, že propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice funguje?

Graf č. 2 - propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice⁵⁰

Graf č. 2a - propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice⁵¹

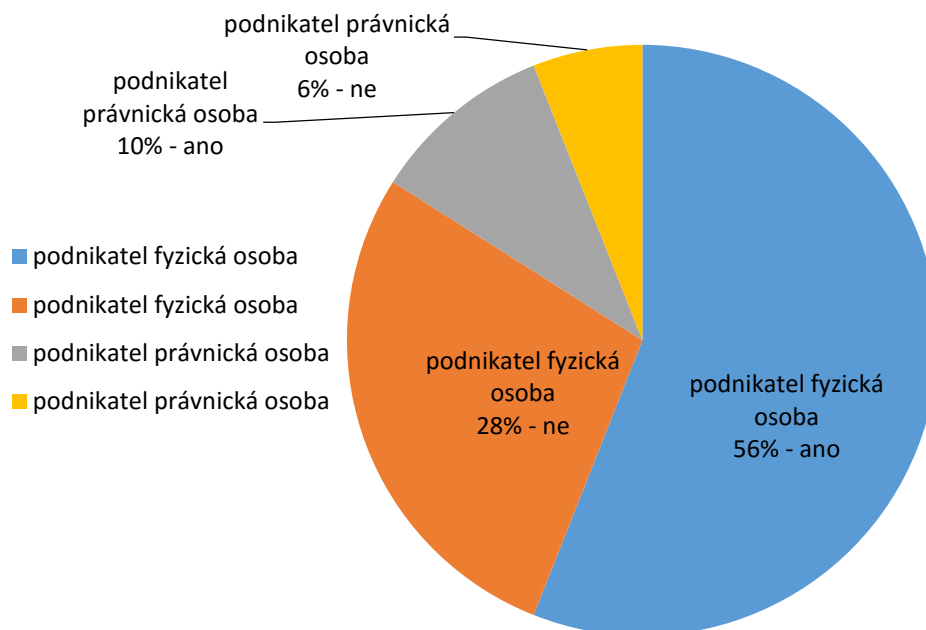
⁵⁰ Vlastní výzkum, 2013.

⁵¹ Vlastní výzkum, 2016.

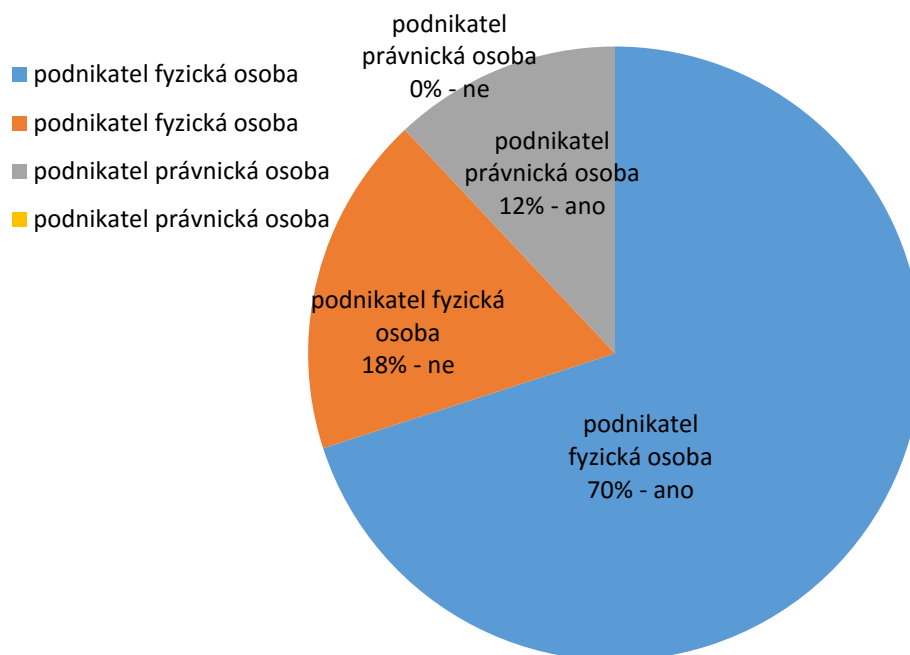
Rok 2013: Dotázaní podnikatelé – fyzické osoby se vyjádřili 32% z nich spíše ano, 10% ano má za to, že propojenost informací mezi jednotlivými úřady funguje, 26% podnikatelů fyzických osob není o propojenosti informací přesvědčena a 16% spíše není přesvědčeno o propojenosti informací. Ani dotázaní podnikatelé právnické osoby nejsou zcela přesvědčeni o propojenosti informací mezi úřady (6% spíše ano, ano) a 4% odpověděla ne. Rok 2016: Z analýzy odpovědí dotázaných podnikatelů – fyzických osob vyplývá, že 22% respondentů si myslí, že jsou jednotlivé úřady státní správy propojeny a spolupracují (jednoznačné ano); 34% dotazovaných si myslí, že úřady státní správy jsou propojeny zčásti (spíše ano); 18% dotazovaných respondentů je přesvědčeno, že úřady státní správy nejsou propojeny a nespolečně spolupracují (spíše ne) a 14% dotazovaných je přesvědčeno, že úřady státní správy nejsou vzájemně propojeny nebo nespolečně spolupracují (ne). Právnické osoby na dotaz, zda propojení mezi jednotlivými úřady státní správy funguje, odpověděly takto: ano a spíše ano 2%, spíše ne 6% a ne 2%. Názor na tuto zkoumanou problematiku se mezi lety 2013 a 2016 změnil k lepšímu. V roce 2016 již více než polovina respondentů (60% - ano, spíše ano) vyjádřila názor, že propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice funguje lépe než dřívějším dotazovaným období. Více než třetina z nich však zůstává skeptická (40% - spíše ne, ne).

Otázka č. 3 Jsou úředníci veřejné správy ochotní?

Graf č. 3 - úředníci veřejné správy⁵²

Graf č. 3a - úředníci veřejné správy⁵³

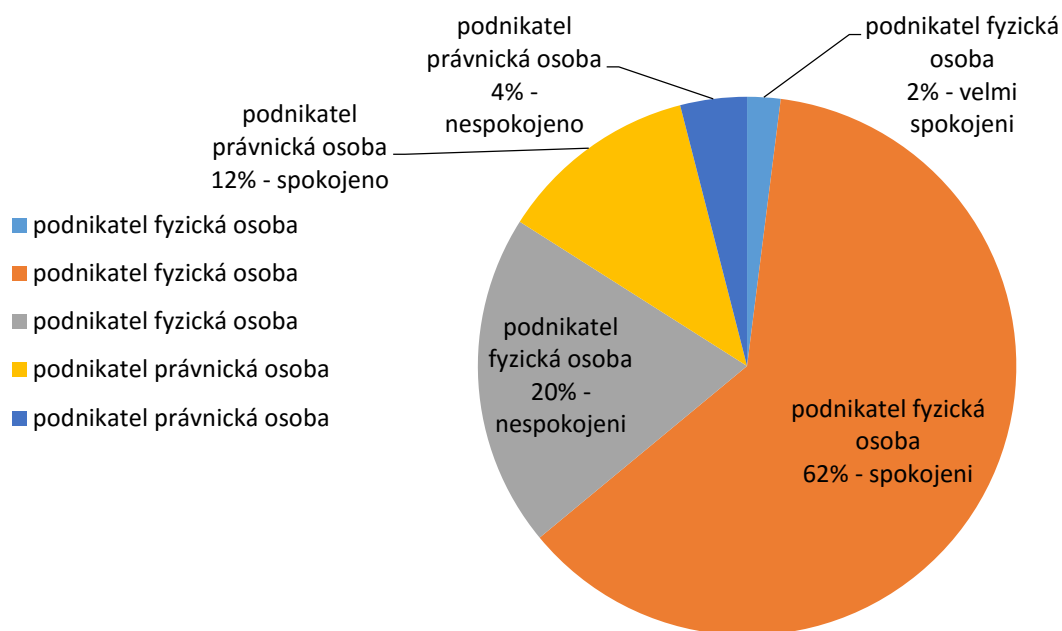
⁵² Vlastní výzkum, 2013.

⁵³ Vlastní výzkum, 2016.

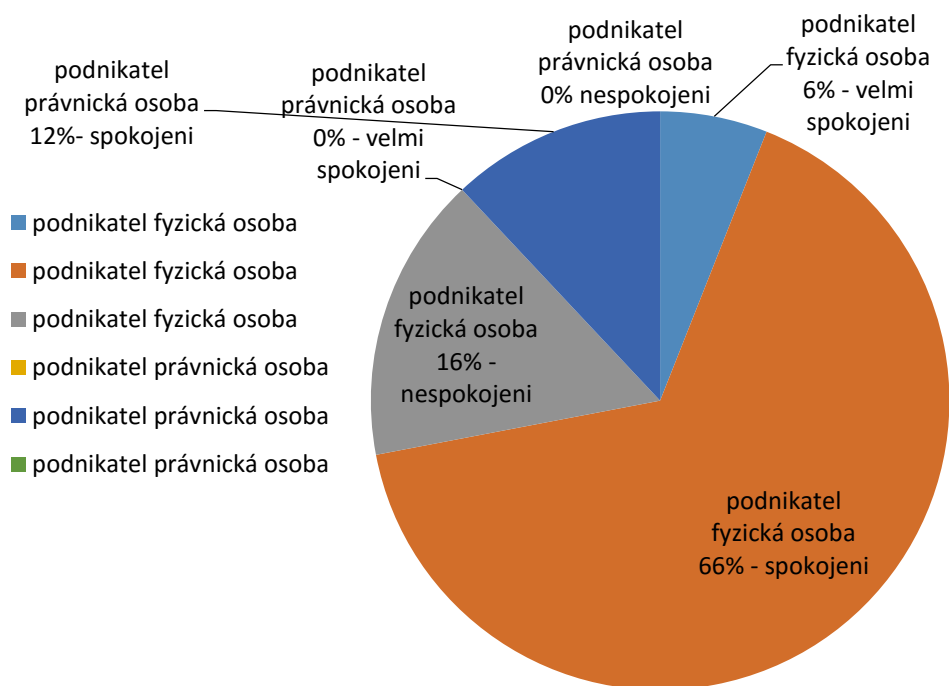
Rok 2013: 56% respondentů si myslí, že úředníci veřejné správy jsou ochotní ke svým klientům a 28% respondentů z této skupiny odpovědělo, že úředníci veřejné správy nejsou ochotní. 10% dotázaných podnikatelů – právnických osob odpovědělo, že úředníci veřejné správy jsou ochotní ke svým klientům a 6% dotazovaných podnikatelů právnických osob se domnívá, že úředníci veřejné správy nejsou ochotní. Rok 2016: 70% dotázaných podnikatelů – fyzických osob odpovědělo, že úředníci veřejné správy jsou ochotní (ano) a jen 18% se vyjádřilo, že nejsou ochotní. 12% respondentů, podnikatelů – právnických osob odpovědělo, že úředníci veřejné správy jsou ochotní ke svým klientům (ano) a nikdo z nich (0%) nevyjádřil, že úředníci veřejné správy nejsou ochotní (ne). Názor na úředníky veřejné správy, jejich ochotu ke klientům, byl již v roce 2013 u více než poloviny pozitivní, ale v roce 2016 pozitivně hodnotí ochotu úředníků většina dotázaných (70%).

Otázka č. 4 Jak jste spokojeni s prací státních úředníků ve veřejné správě?

Graf č. 4 - spokojenost s prací státních úředníků⁵⁴

Graf č. 4a - spokojenost s prací státních úředníků⁵⁵

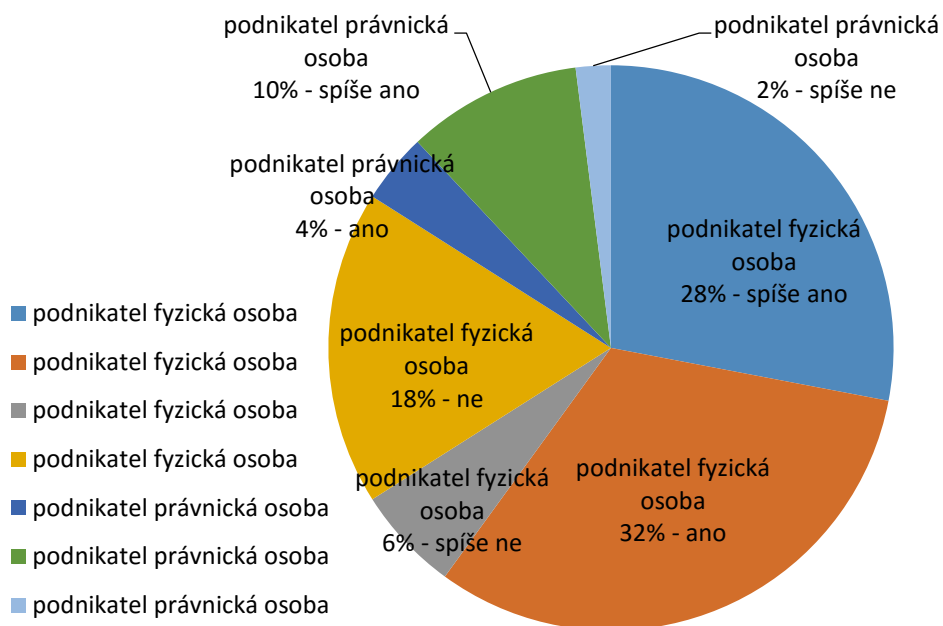
⁵⁴ Vlastní výzkum, 2013.

⁵⁵ Vlastní výzkum, 2016.

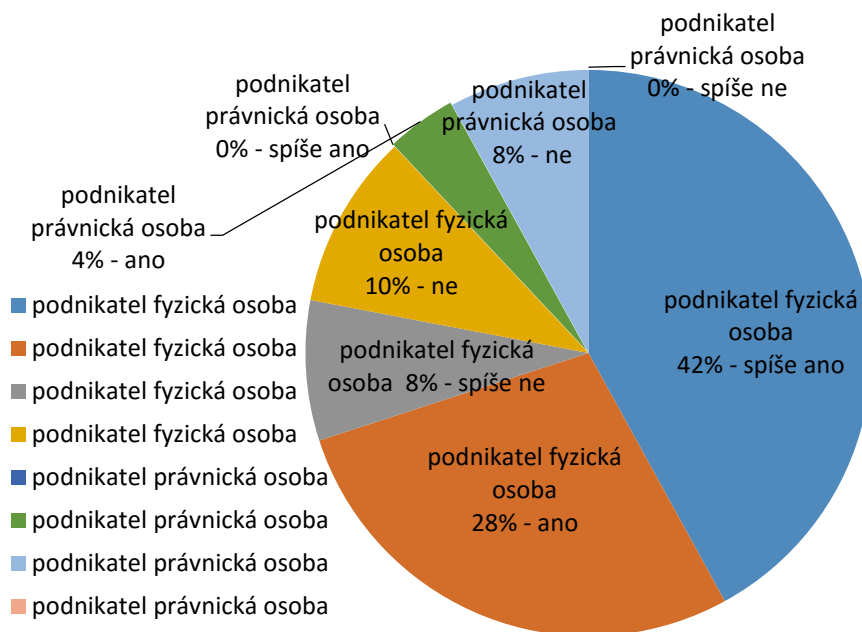
Rok 2013: 62% dotázaných podnikatelů – fyzických osob je spokojeno s prací státních úředníků, 2% velmi, 20% vyjadřuje nespokojenost. 12% dotazovaných právnických osob je spokojeno, ale nikoliv velmi spokojeno s prací státních úředníků ve veřejné správě a 4% dotazovaných jsou nespokojena s prací státních úředníků. Podnikatelé, fyzické osoby, v roce 2016 většinou (66%) odpověděli, že jsou spokojeni s prací státních úředníků veřejné správy, z toho 6% respondentů odpovědělo, že jsou velmi spokojeni a 16% respondentů není spokojeno s prací státních úředníků ve veřejné správě. 12% dotazovaných právnických osob je spokojeno, ale nikdo není velmi spokojen s prací státních úředníků ve veřejné správě. Nikdo z nich také nevyjádřil nespokojenost (0%) s prací státních úředníků. Jak v roce 2013, tak i v roce 2016 se názor na práci státních úředníků příliš nezměnil. Více než 60% dotázaných je s jejich prací spokojeno, poněkud se zvýšila velká spokojenost. Nespokojenost s prací státních úředníků se poněkud snížila v roce 2016, což koresponduje také s tím, že podle dotázaných jsou úředníci ochotnější (viz ot. č. 3).

Otázka č. 5 Jste spokojeni se službami veřejné správy?

Graf č. 5 - spokojenost se službami veřejné správy⁵⁶

Graf č. 5a - spokojenost se službami veřejné správy⁵⁷

⁵⁶ Vlastní výzkum, 2013.

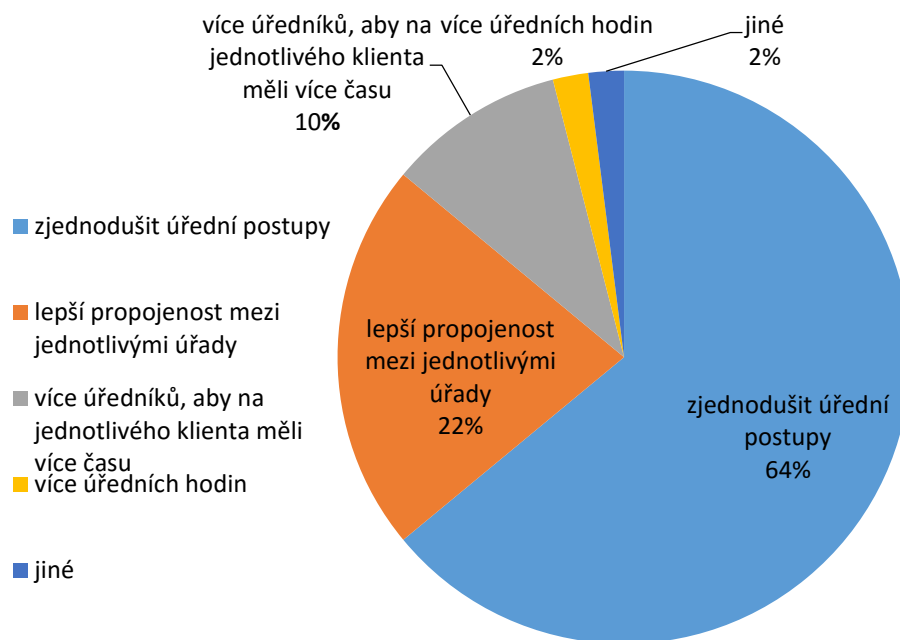
⁵⁷ Vlastní výzkum, 2016.

Rok 2013: 32% respondentů podnikatelů fyzických osob je spokojeno se službami veřejné správy, 28% dotazovaných uvedlo spíše ano, 6% spíše není spokojeno se službami veřejné správy a 18% respondentů není vůbec spokojeno se službami veřejné správy. Podnikatelé právnické osoby na otázku č. 7 následně odpověděli: 4% dotázaných jsou spokojena se službami veřejné správy, 10% spíše ano a 2% respondentů spíše nejsou spokojena. Rok 2016: 28% respondentů fyzických osob je spokojeno se službami veřejné správy (ano), 42% dotázaných uvedlo spíše ano, 8% spíše není spokojeno a 10% respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni se službami veřejné správy (ne). Podnikatelé právnické osoby na otázku č. 7 následně odpověděli: 4% dotázaných jsou spokojena se službami veřejné správy (ano), 8% ne. 0% odpovědělo spíše ano a spíše ne. Spokojenost se službami veřejné správy vyjádřilo v obou sledovaných letech téměř stejné procento.

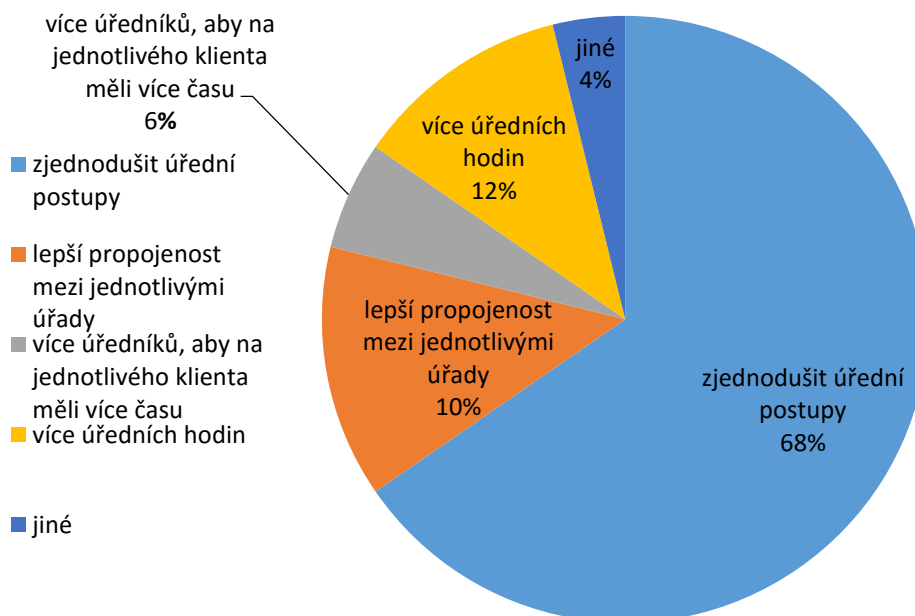
5.1.2 Výsledky týkající se spokojenosti se zapojením do procesu rozhodování a zlepšování

Otázka č. 6 Co byste změnili na veřejné správě?

Graf č. 6 - změny na veřejnou správu⁵⁸

Graf č. 6a - změny na veřejnou správu⁵⁹

⁵⁸ Vlastní výzkum, 2013.

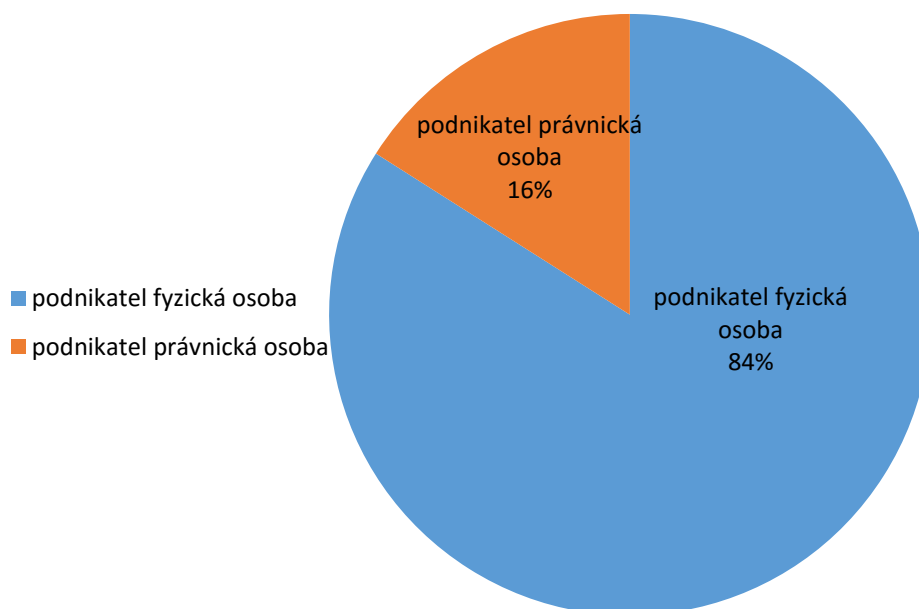
⁵⁹ Vlastní výzkum, 2016.

Rok 2013: Z odpovědí na otázku č. 6 vyplývá, že 64% všech respondentů by si přálo zjednodušit úřední postupy, 22% dotázaných uvedla lepší propojenost mezi jednotlivými úřady. Z těchto odpovědí a odpovědí na otázku č. 4 lze usuzovat, že důležitým momentem zefektivnění činností veřejné správy je propojenost a součinnost jednotlivých jejích institucí. 10% dotazovaných odpovědělo, že chce více úředníků ve veřejné správě, aby na jednotlivého klienta měli více času, 2% respondentů chce více úředních hodin na vyřízení svých záležitostí, 2% dotazovaných chce něco jiného (nespecifikováno). Rok 2016: Z odpovědí na otázku č. 6 vyplývá, že 68% všech respondentů by si přálo zjednodušit úřední postupy, 10 % dotázaných uvedlo lepší propojenost mezi jednotlivými úřady. Z těchto odpovědí a odpovědí na otázku č. 4 lze usuzovat, že důležitým momentem zefektivnění činností veřejné správy je propojenost a součinnost jednotlivých jejích institucí. 6% dotazovaných odpovědělo, že chce více úředníků ve veřejné správě, aby na jednotlivého klienta měli více času, 12% respondentů chce více úředních hodin na vyřízení svých záležitostí, 4% dotazovaných chce něco jiného (nespecifikováno). Názory respondentů v obou výzkumných šetřeních se prakticky nezměnily. Nejvíce respondentů jak v roce 2013, tak i v roce 2016 si přeje zjednodušit úřední postupy. Toto zjištění je dost důležité, protože v posledních letech došlo k několika změnám, které zjednodušily mnoho kroků v administrativní oblasti, ale přesto se stále objevuje tento názor. Propojenost mezi jednotlivými úřady je však v roce 2016 hodnocena pozitivněji než v roce 2013, ale objevuje se u více respondentů (12% oproti minulým 2%) požadavek na více úředních hodin na vyřízení svých záležitostí.

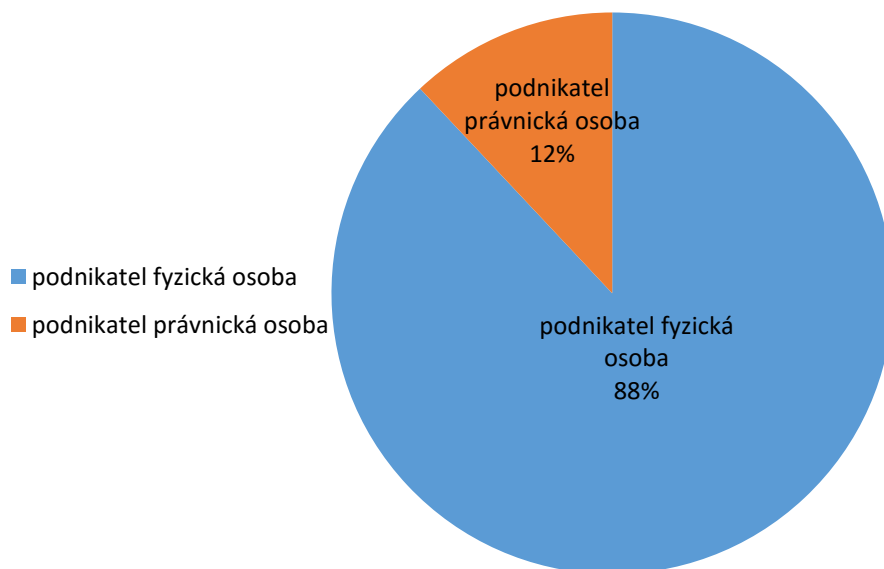
5.1.3 Výsledky týkající se osobního profilu tazatel

Otázka č. 7 Jste podnikatel fyzická osoba nebo podnikatel právnická osoba?

Graf č. 7 - podnikatel fyzická a právnická osoba⁶⁰

Graf č. 7a - podnikatel fyzická a právnická osoba⁶¹

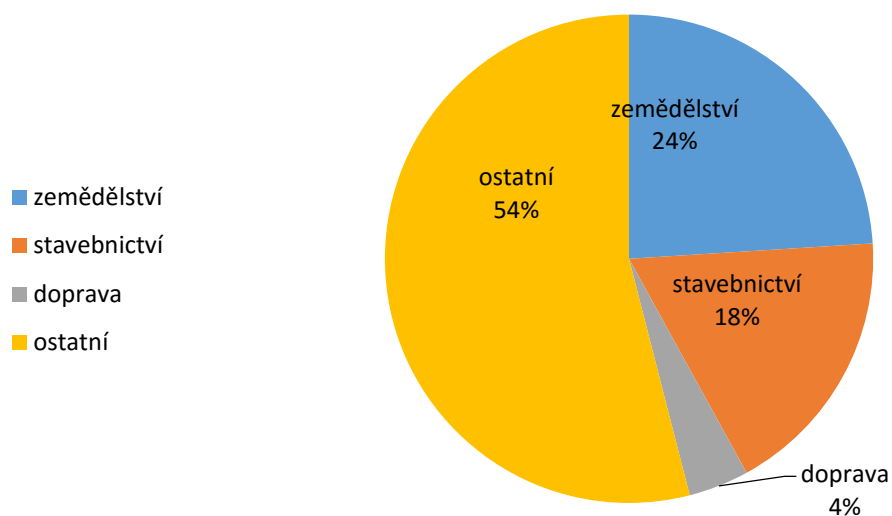
⁶⁰ Vlastní výzkum, 2013.

⁶¹ Vlastní výzkum, 2016.

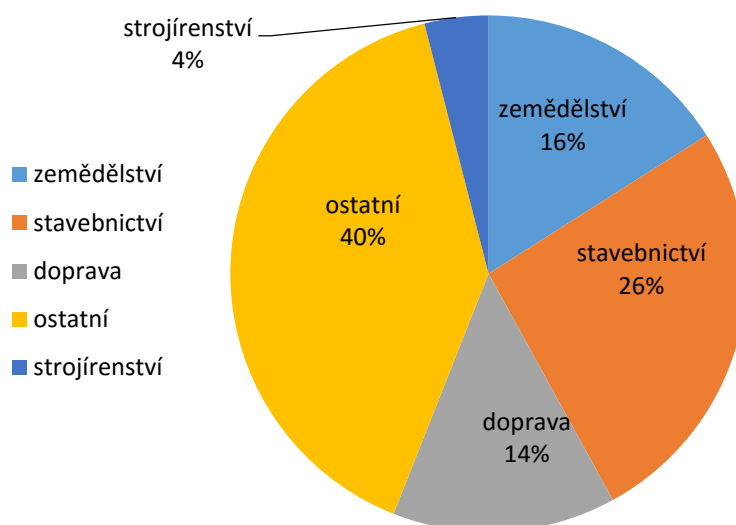
Rok 2013: Z odpovědí vyplývá, že se výzkumného šetření zúčastnilo více podnikatelů fyzických osob (84%) a 16% tvořili podnikatelé právnické osoby. Lze usoudit, že získaná data odrážejí názorovou hladinu menších podnikatelů. Rok 2016: Z odpovědí vyplývá, že výzkumného šetření se zúčastnilo více podnikatelů fyzických osob (88%) a 12% tvořili podnikatelé právnické osoby. Lze usoudit, že získaná data odrážejí také v roce 2016 názorovou hladinu menších podnikatelů. Tento poznatek lze považovat za důležitý jak v kladných hodnoceních veřejné správy, tak i v některých zjištěných požadavcích na zjednodušení či změny, neboť menší podnikatelé přicházejí více osobně do kontaktů s úřady a jejich pracovníky než podnikatelé – právnické osoby.

Otázka č. 8 V jakém oboru podnikáte jako osoba výdělečně činná?

Graf č. 8 – obor podnikání⁶²

Graf č. 8a – obor podnikání⁶³

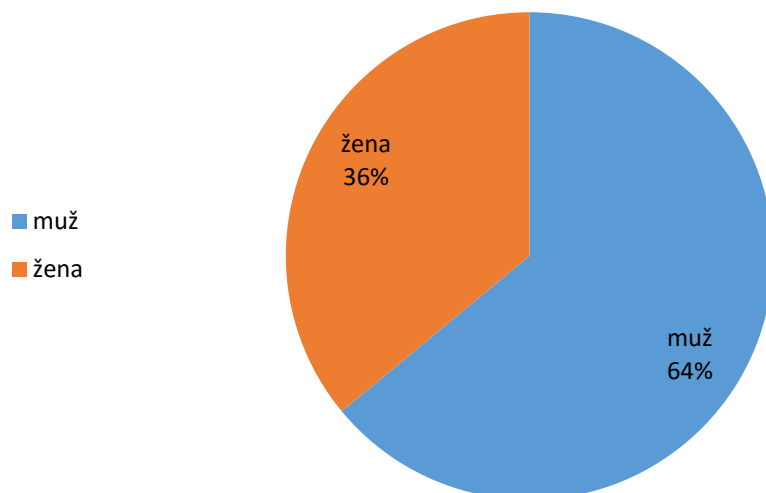
V roce 2013 se výzkumného šetření zúčastnilo nejvíce podnikatelů 54% z oblasti ostatní, která nebyla specifikována. Další velkou skupinou byli podnikatelé v zemědělství a stavebnictví, což odpovídá regionu. Jak ukazuje graf, rovněž v roce 2016 tvořili nejčetnější skupinu dotázaní - ostatní (40%), ubylo dotázaných ze zemědělství, přibyli ze stavebnictví a objevila se skupina strojírenství. Změna skladby může signalizovat změny, jimiž tento region prochází, ale tato domněnka nebyla empiricky zkoumána.

⁶² Vlastní výzkum, 2013.

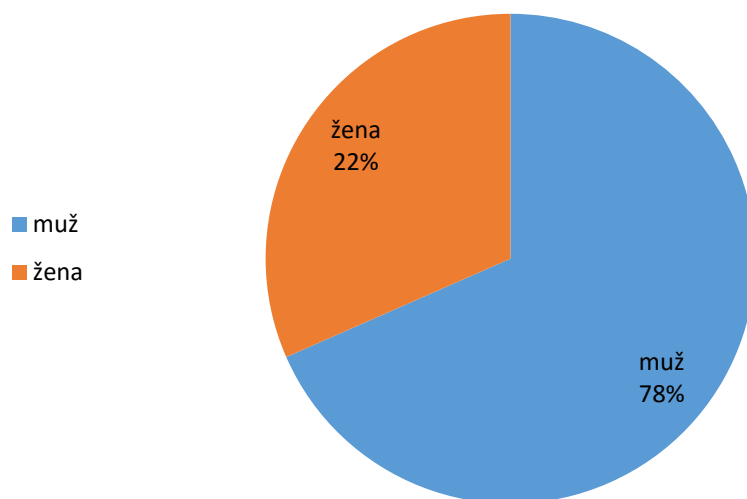
⁶³ Vlastní výzkum, 2016.

Otázka č. 9 Jste muž nebo žena

Graf č. 9 – muž nebo žena⁶⁴

Graf č. 9a - muž nebo žena⁶⁵

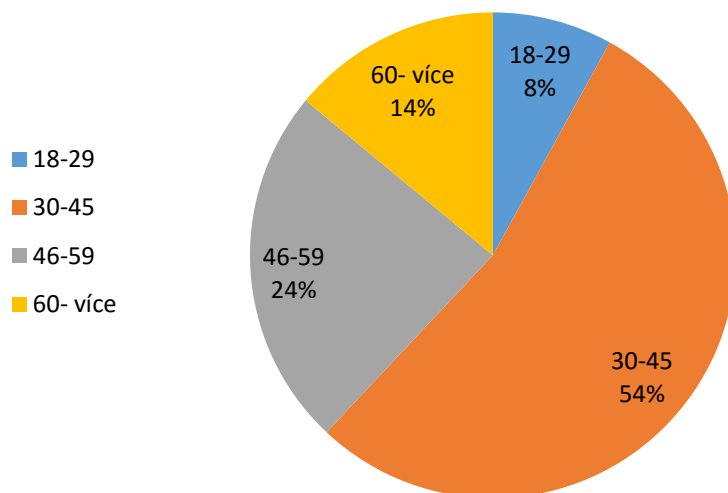
Rok 2013: Z analýzy vyplývá, že odpovídalo více mužů (64%) než žen (36 %). Rok 2016: Z analýzy vyplývá, že odpovídalo více mužů (78%) než žen (22%).

⁶⁴ Vlastní výzkum, 2013.

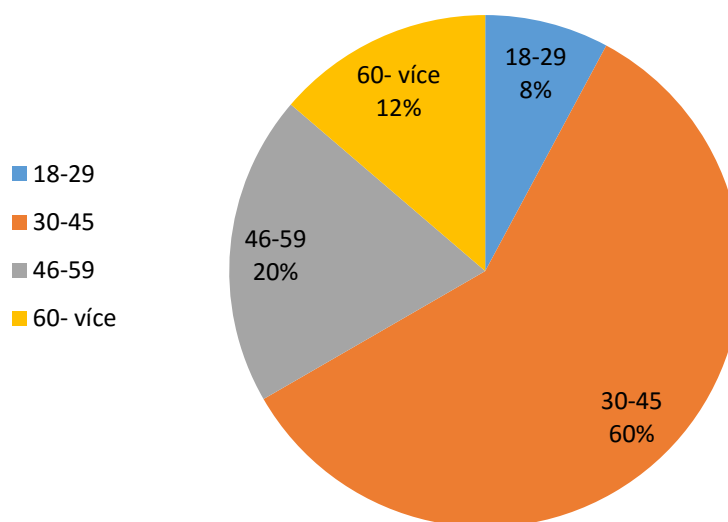
⁶⁵ Vlastní výzkum, 2016.

Otázka č. 10 Kolik Vám je let?

Graf č. 10 - věk⁶⁶

Graf č. 10a - věk⁶⁷

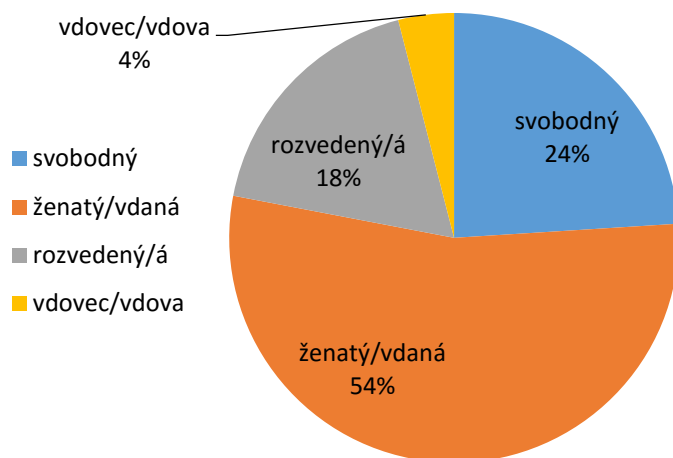
⁶⁶ Vlastní výzkum, 2013.

⁶⁷ Vlastní výzkum, 2016.

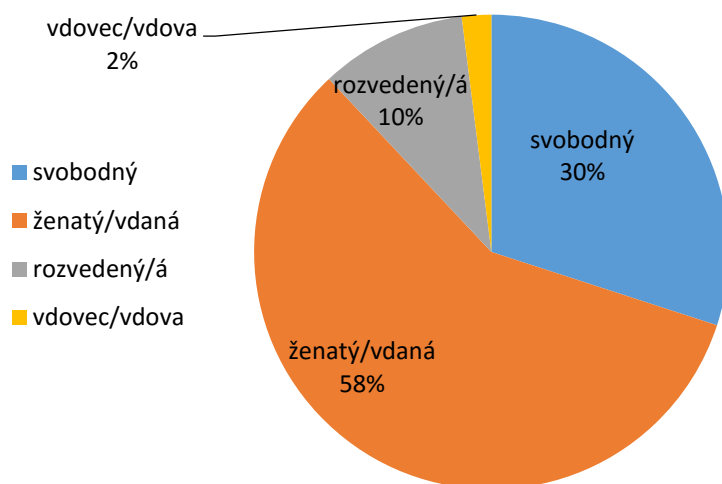
Rok 2013: Z odpovědí na otázku č. 10 vyplývá, že nejčastěji odpovídajícími respondenty je věková skupina respondentů mezi 30 až 45 věkem (54%), 24% dotazovaných bylo ve věku 46 až 59, 14 % dotazovaných bylo starší 60 let. Nejméně zastoupenou skupinou byla skupina ve věku 18 až 29 let (8% dotazovaných). Rok 2016: Z odpovědí na otázku č. 10 vyplývá, že nejčastěji odpovídajícími respondenty je věková skupina respondentů mezi 30 až 45 věkem (60%), 20% dotazovaných bylo ve věku 46 až 59, 12% dotazovaných bylo starší 60 let. Nejméně zastoupenou skupinou byla skupina ve věku 18 až 29 let (8% dotazovaných). V obou výzkumných šetřeních nejčastěji odpovídaly mladší a střední věkové skupiny, tedy plně zaměstnaní, kteří mají zájem na efektivní funkci úřadů státní a veřejné správy. Jejich názory proto považujeme za důležité, neboť mají kontakty na veřejné instituce a mohou se tak k jejich činnosti vyjádřit z vlastních zkušeností.

Otázka č. 11 Jaký je Váš rodinný stav?

Graf č. 11 – rodinný stav⁶⁸

Graf č. 11a – rodinný stav⁶⁹

Rok 2013: Z analýzy vyplývá, že 54% dotazovaných je ženatých nebo vdaných, 24 % dotazovaných je svobodných, 18% rozvedených a 4% tvořili vdovy a vdovci. Rok 2016: Z analýzy vyplývá, že 58% dotazovaných je ženatých nebo vdaných, 30% dotazovaných je svobodných, 10% rozvedených a 2% tvořili vdovy a vdovci.

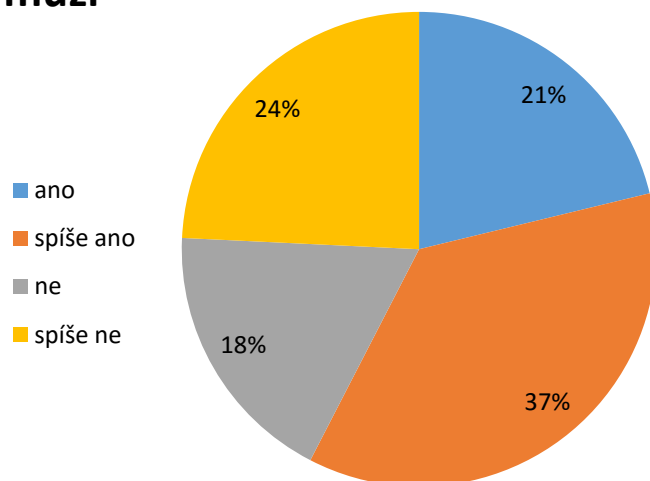
⁶⁸ Vlastní zdroj, 2013.

⁶⁹ Vlastní zdroj, 2016.

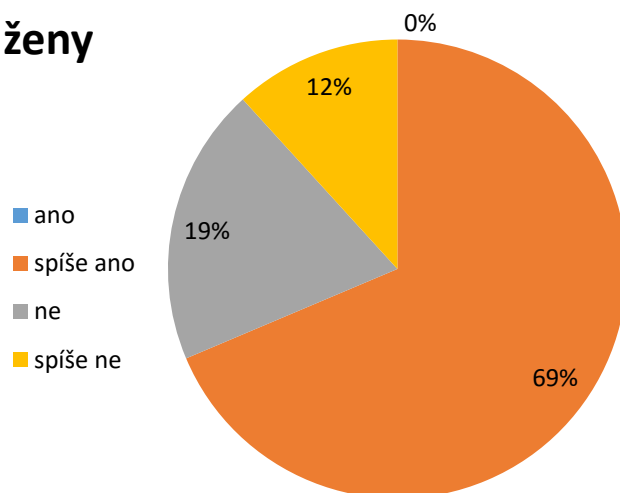
5.1.4 Srovnání názorů dotazovaných mužů a žen na veřejnou správu

Grafy č. 12 - srovnání názorů na otázku č. 4⁷⁰

muži

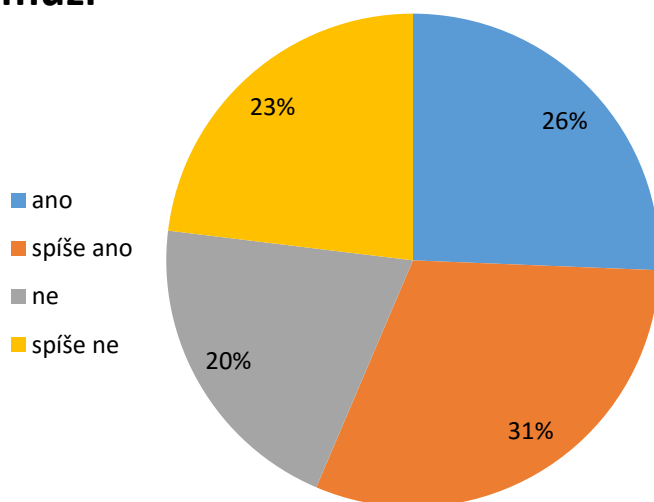
ženy

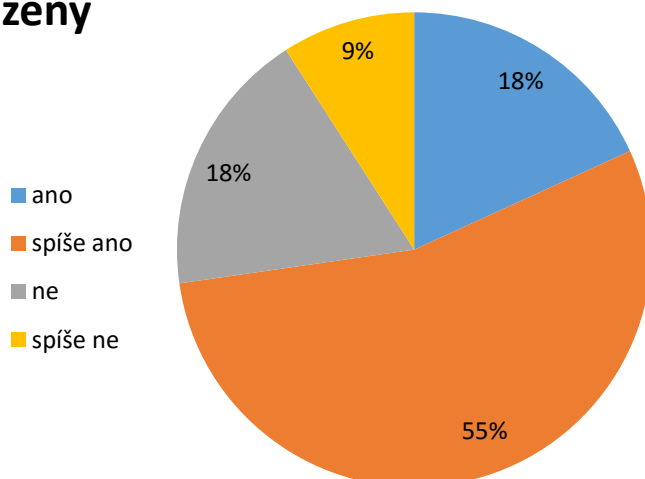
⁷⁰ Vlastní výzkum, 2013.

Grafy č. 12a - srovnání názorů na otázku č. 4⁷¹

muži

ženy

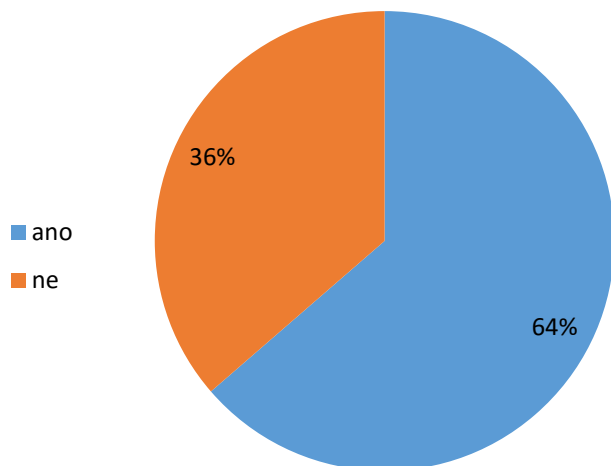

Rok 2013: Na otázku č. 4, zda propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice funguje, odpovědělo mužů 21% ano, 37% spíše ano, 18% ne a 24% spíše ne. Žádná žena neodpověděla na tuto otázku ano (0 %), většina však uvedla spíše ano (69%), 19% ne a 12% spíše ne. Rok 2016: Na otázku č. 4, zda propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice funguje, odpovědělo mužů 26% ano, 31% spíše ano, 20% ne a 23% spíše ne. Na tuto otázku ženy odpověděly ano 18%, většina však uvedla spíše ano 55%, 18% ne a 9% spíše ne. Na otázku, zda funguje propojenost mezi jednotlivými úřady, se názory příliš nezměnily, i když je patrný menší posun kladného hodnocení u žen v roce 2016, když na rozdíl od roku 2013 téměř pětina z nich odpověděla jednoznačně ano. Negativní názor stále přetrvává okolo 40% dotázaných.

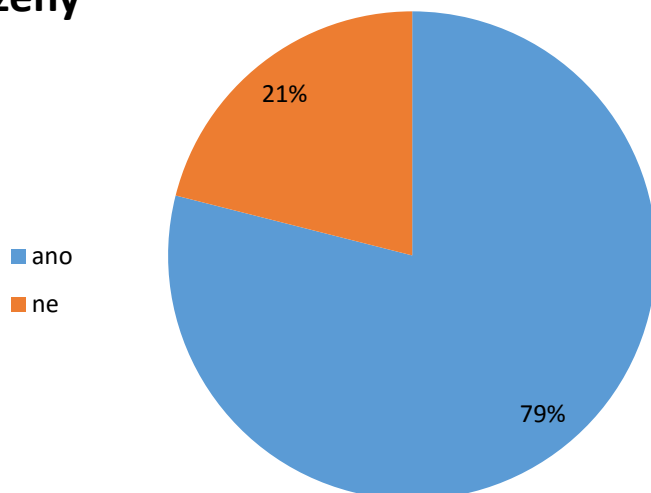
⁷¹ Vlastní výzkum, 2016.

Grafy č. 13 - srovnání názorů na otázku č. 6⁷²

muži

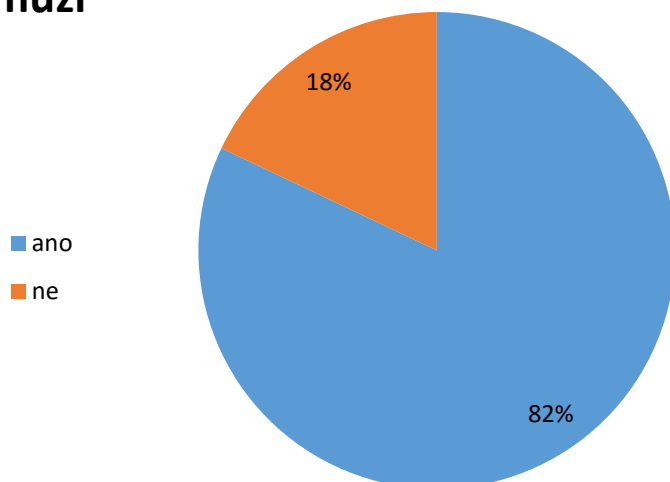
ženy

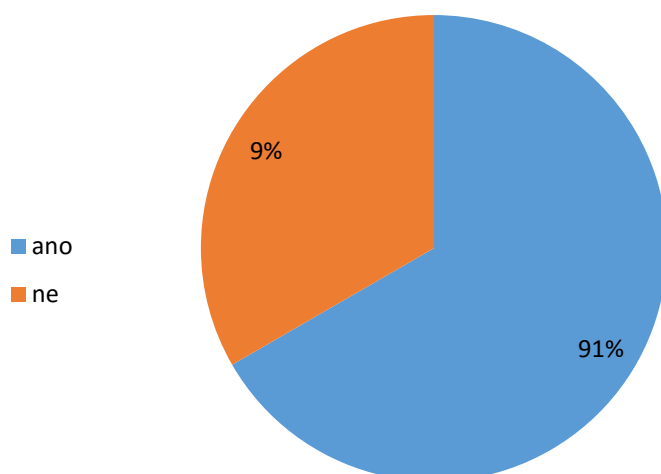
⁷² Vlastní výzkum, 2013.

Grafy č. 13a - srovnání názorů na otázku č. 6⁷³

muži

ženy

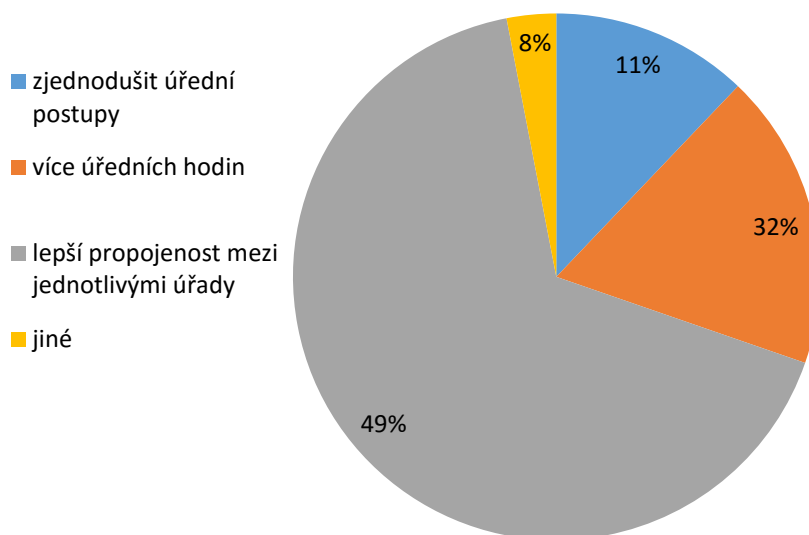
Rok 2013: Na otázku č. 6 spokojenost s prací úředníků ve veřejné správě, muži odpověděli následně: 64% ano a 36% není spokojeno s prací úředníků ve veřejné správě. Spokojenost s prací úředníků ve veřejné správě vyjádřilo více žen (79%) než mužů (64%), ale i tak (21%) žen není s jejich prací spokojeno. Rok 2016: Na otázku č. 6 spokojenost s prací úředníků ve veřejné správě, v roce 2016 muži odpověděli následně: 82% ano a 18% není spokojeno s prací úředníků ve veřejné správě. Spokojenost s prací úředníků ve veřejné správě vyjádřily ženy (91%) a 9% žen není s jejich prací spokojeno.

⁷³ Vlastní výzkum, 2016.

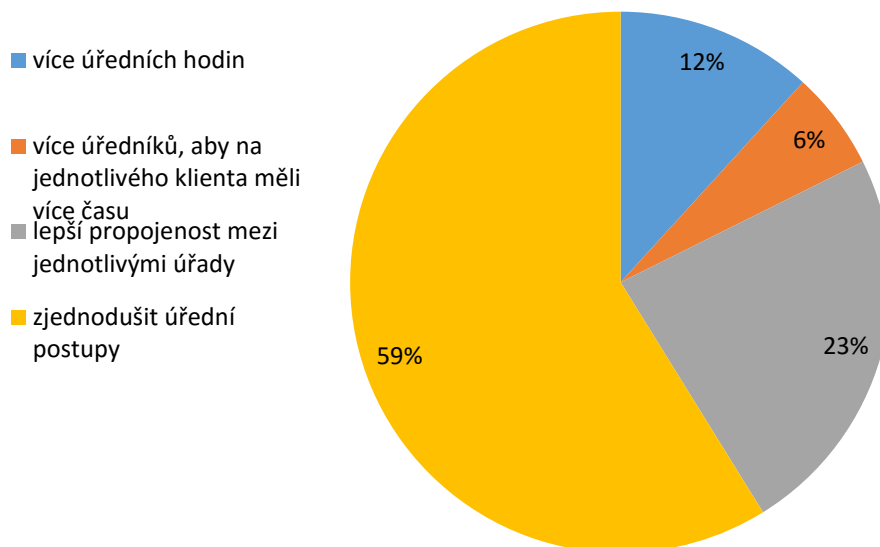
Z výsledků šetření je patrné, že jak muži, tak i ženy jsou s prací úředníků ve veřejné správě spokojeni, ženy více než muži.

Graf č. 14 - srovnání názorů na otázku č. 8⁷⁴

muži

ženy

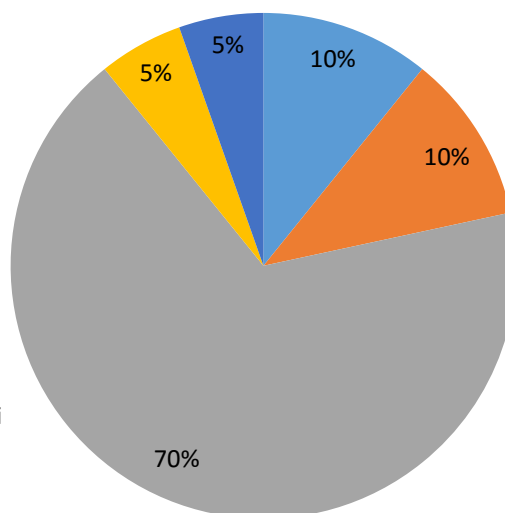

⁷⁴ Vlastní výzkum, 2013.

Graf č. 14a - srovnání názorů na otázku č. 8⁷⁵

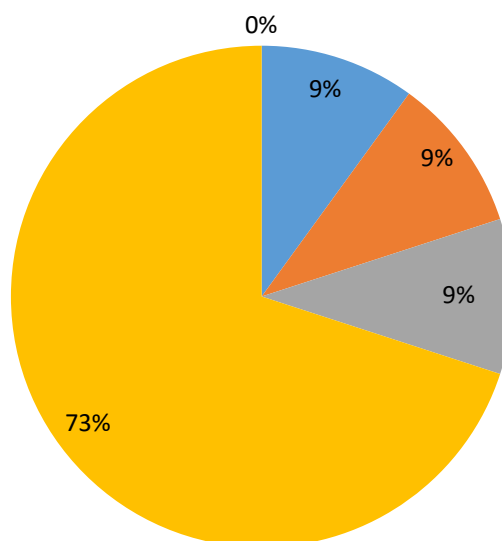
muži

- více úředních hodin
- lepší propojenost mezi jednotlivými úřady
- zjednodušit úřední postupy
- jiné
- více úředníků, aby na jednotlivého klienta měli čas

ženy

- více úředních hodin
- více úředníků, aby na jednotlivého klienta měli více času
- lepší propojenost mezi jednotlivými úřady
- zjednodušit úřední postupy
- jiné

⁷⁵ Vlastní výzkum, 2016.

Rok 2013: Na otázku č. 8, co byste změnili na veřejné správě, 32% muži odpovědělo, že si přejí více úředních hodin, 49% mužů si přeje lepší propojenost mezi jednotlivými úřady, 11% mužů chce zjednodušit úřední postupy a 8% mužů chce něco jiného (nespecifikováno). 12% dotazovaných žen si přeje více úředních hodin, 6% si přeje více úředníků, aby měli na jednotlivého klienta více času, 23% žen chce lepší propojenost mezi jednotlivými úřady a 59% si přeje zjednodušit úřední postupy. Pro téměř polovinu mužů (49%) podle výsledků z roku 2013 je důležitá lepší propojenost mezi jednotlivými úřady, zatímco pro více než polovinu dotázaných žen (59%) je důležité zjednodušit úřední postupy. Rok 2016: Na otázku č. 8, co byste změnili na veřejné správě, 10% mužů odpovědělo, že si přejí více úředních hodin, 10% mužů si přeje lepší propojenost mezi jednotlivými úřady, 70% mužů chce zjednodušit úřední postupy, 5% více úředníků, aby na jednotlivého klienta měli čas a 5% mužů chce něco jiného (nespecifikováno). 9% dotazovaných žen si přeje více úředních hodin, 9% si přeje více úředníků, aby měli na jednotlivého klienta více času, 9% žen chce lepší propojenost mezi jednotlivými úřady, 73% si přeje zjednodušit úřední postupy a 0% jiné. V roce 2016 došlo u mužů ke změně názorů - pro většinu mužů (70%) je podle výsledků důležité zjednodušit úřední postupy. Toto bylo a zůstává prioritou pro ženy jak v roce 2013, tak i v roce 2016, ale v posledním výzkumu došlo k procentnímu nárůstu (73% oproti 59%). Ve výzkumném šetření z roku 2013 téměř polovina dotázaných mužů chtěla lepší propojenost mezi jednotlivými úřady, což se v roce 2016 podstatně snížilo a je signálem, že propojenost funguje i v praxi.

5.2 Ověření hypotéz

Hypotézy

1. Předpoklad: polovina respondentů odpoví na otázku č. 2, že registrace pro osoby samostatně výdělečně činné je ve srovnání s dřívějším snazší.
2. Předpoklad: většina respondentů odpoví na otázku č. 4, že propojenost informací mezi jednotlivými úřady funguje.
3. Předpoklad: na otázku č. 5, zda jsou úředníci veřejné správy ochotní k lidem, respondenti odpoví, že nejsou ochotní k lidem.
4. Předpoklad: většina respondentů odpoví na otázku č. 6, že nejsou spokojeni s prací úředníků veřejné správy.
5. Předpoklad: méně než polovina respondentů odpoví na otázku č. 7, že nejsou spokojeni se službami úřadu.

6. Předpoklad: polovina respondentů odpoví na otázku č. 8, že chtějí účinnější a fungující propojenost mezi jednotlivými úřady státní správy.

Rok 2013

- Hypotéza č. 1 se potvrdila, 58 % respondentů si myslí, že registrace pro osoby samostatně výdělečně činné je jednodušší.
- Hypotéza č. 2 se nepotvrdila, pouze 16 % odpovědělo, že funguje propojenost informací mezi jednotlivými úřady a 38 % si myslí, že spíše ano.
- Hypotéza č. 3 se nepotvrdila, 66 % respondentů odpovědělo, že úředníci veřejné správy jsou ochotní.
- Hypotéza č. 4 se nepotvrdila, 74 % respondentů odpovědělo, že jsou spokojeni s prací státních úředníků ve veřejné správě.
- Hypotéza č. 5 se potvrdila, 74 % respondentů odpovědělo, že jsou spokojeni nebo téměř spokojeni se službami úřadů.
- Hypotéza č. 6 se nepotvrdila, 64 % respondentů odpovědělo, že si přeje zjednodušit úřední postupy.

Rok 2016:

- Hypotéza č. 1 se potvrdila, 50 % respondentů si myslí, že registrace pro osoby samostatně výdělečně činné je jednodušší.
- Hypotéza č. 2 se nepotvrdila pouze 24 %, odpovědělo, že funguje propojenost informací mezi jednotlivými úřady a 36 % si myslí, že spíše ano.
- Hypotéza č. 3 se nepotvrdila, 82 % respondentů odpovědělo, že úředníci veřejné správy jsou ochotní.
- Hypotéza č. 4 se nepotvrdila, 78 % respondentů odpovědělo, že jsou spokojeni s prací státních úředníků ve veřejné správě.
- Hypotéza č. 5 se potvrdila 74 %, respondentů odpovědělo, že jsou spokojeni nebo téměř spokojeni se službami úřadů.
- Hypotéza č. 6 se nepotvrdila, 68 % respondentů odpovědělo, že si přeje zjednodušit úřední postupy

Závěr

Živnostenské podnikání prošlo v průběhu své existence změnami. Živnosti odrážely rozvoj řemeslné zručnosti a dovednosti a vždy byly důležitou součástí hospodářského vývoje společnosti. Velice vážená řemesla, jako kovář, řezník, krejčí, švec a další, pomáhala nejen hospodářství, ale i společenským změnám. I když průmyslová revoluce v 19. století potlačila některá řemesla a uvedla v činnost průmyslovou velkovýrobu, mnohé živnosti zůstaly nedílnou součástí ekonomiky, a to dokonce i v socialistickém Československu až do první poloviny 60. let. Návrat živnostenského podnikání po roce 1989 byl odrazem nejen změny státního zřízení, ale hlavně uvolnění trhu a rozšíření možností podnikání. Dosud však pro živnostenské podnikání přetrvává složitá administrativa, i když se některá pravidla již změnila a zjednodušila, což potvrdili také respondenti v kvalitativním výzkumném šetření. Naše stanovené hypotézy o výsledcích výzkumného šetření se většinou nepotvrdily, jak v roce 2013, tak i 2016. Pozitivní na výsledcích je, že respondenti vyjadřují větší spokojenost s činností veřejné správy, tudíž i živnostenských úřadů. Většina dotázaných podnikatelů například uvádí, že úředníci veřejné správy jsou k lidem ochotní (82%) a více než 74% je spokojeno nebo téměř spokojeno se službami úřadů. Podle názorů velké části dotazovaných podnikatelů (68%) by se stát měl účinněji zabývat zjednodušením úředních postupů, což se projevilo silně i v roce 2016, přestože byla uskutečněna administrativní opatření ke zjednodušení kontaktů podnikatelů s úřady, zejména v živnostenské oblasti. S propojeností informací mezi úřady jsou respondenti jen částečně spokojeni, i když i v této oblasti došlo k pozitivnímu posunu názorů dotázaných. Domníváme se, že podobná kvalitativní výzkumná šetření (v daleko větším rozsahu) by se měla opakovaně provádět. Další kvalitativní výzkumná šetření by mohla být zaměřena na změny ve fungování a službách poskytovaných orgány veřejné správy, na kontrolní činnost nebo na specifikaci změn, které by si podnikatelé přáli ve fungování veřejné správy. Výzkumné šetření také v roce 2016 potvrdilo, že podle dotázaných podnikatelů stále ne zcela dostatečně funguje propojenost mezi úřady a mnohé úřední postupy jsou poněkud zastaralé a těžkopádné, což neusnadňuje komunikaci mezi podnikateli a úřady.

Cílem závěrečné práce je seznámit s činností živnostenských úřadů jako součástí veřejné správy (teoretická část) a zjistit názory podnikatelů (fyzických i právnických osob) na fungování úřadů veřejné správy, tudíž i živnostenských úřadů. Výzkumné šetření obsahuje názory od 50 dotazovaných podnikatelů z Blatenska a poukázalo

na některé nedostatky, např. dosud složité úřední postupy, nedostačující propojenost jednotlivých institucí, ale také pozitivní stránky jejich fungování, např. ochotu úředníků, s nimiž podnikatelé přicházejí do styku. Signály vyplývající z dotazníkového šetření poukazují na to, že by všechny úřady měly být mezi sebou mnohem více propojeny a obstarávat si konkrétní potřebné doklady samy. Přestože jsou podnikatelé spokojeni s ochotným přístupem úředníků, stále se jich hodně domnívá, že zatím se úřední postupy mezi úřady příliš nezjednodušily.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BABŠICKÁ, V. *Živnostenský zákon s komentářem*. Vyd. 4. Praha : Bova Polygon, 2000. 233 s. ISBN 80-7273-007-X.
2. BABŠICKÁ, V. *Živnostenský zákon s komentářem včetně provádějících a souvisejících předpisů a vzorů podání*. Vyd. 7. Praha : Bova Polygon, 2004. 407 s. ISBN 80-7273-106-8.
3. FOLTIN, K. *Největší osobnosti našich dějin průmyslníci, podnikatelé, bankéři. Životní příběhy, úspěchy i prohry významných osobností naší historie*. Olomoc : Agentura Rubico, s.r.o., 2012. 151 s. ISBN 978-80-7346-142-3.
4. FOLVARČNÁ, A. *Malé a střední podnikání*. vyd. 2. Ostrava : tiskárna UNION, 2009. 119 s. ISBN 978-80-86764-63-4.
5. GERŠLOVÁ, J. *Dějiny moderního podnikání* PBtisk Příbram : Professional Publishing, 2012. 224 s. ISBN 978-80-7431-080-5.
6. HORZINKOVÁ, E. URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. vyd. 13. Praha : Linde Praha, a.s., 2013. 328 s. ISBN 978-80-86131-97-9.
7. KADLECOVÁ, M., SCHELLE, K., VESELÁ, R., VLČEK, E. *Dějiny českého soukromého práva* Plzeň : Tiskárna a vydavatelství 999, s.r.o., 2007. 279 s. ISBN 978-80-7380-041-3.
8. KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Praha : Wolters Kluwer, a.s., 2014. 376 s. ISBN 978-80-7478-471-2.
9. RYDLOVÁ, P. *Malé a střední podnikání v podmínkách České republiky od 01. 01. 2014*. vyd. 2. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2014. 148 s. ISBN 978-80-87184-43-1.
10. SALACHOVÁ, S. *Právo v podnikání*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2008. 124 s. ISBN 978-80-7418-148-1.
11. ŠTĚPÁNOVÁ, S. *Zakládáme a provozujeme živnost*. Brno : Computer Press, a.s., 2007. 210 s. ISBN 978-80-251-1735-4.
12. TRÁVNÍČEK, J., TRÁVNÍČEK, Z. *Živnostenský zákon – komentář*. Praha : 1991. 154 s. ISBN 80-7049-020-9.
13. ZICHOVÁ, J. *Živnostenské podnikání*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2008. 196 s. ISBN 978-80-87235-19-3.

Elektronické zdroje

1. *Novela živnostenského zákona snižující administrativní zátěž podnikatelů* [online]. Praha : Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2015 [2017-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/novela-zivnostenskeho-zakona-snizujici-administrativni-zatez-podnikatelu--151169/>>.
2. *Jednotná kontaktní místa budou v krajských městech* [online]. Praha : Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2015 [2017-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument63722.html>>.
3. NĚMEC, V., SURÝ, J., *Rakouská monarchie v druhé polovině 19. století* [online]. [2017-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.dejepis.com/ucebnice/rakouska-monarchie-v-druhe-polovine-19-stoleti/>>.

Přílohy

Dotazník k bakalářské práci „Činnost živnostenských úřadů a živnostenské podnikání“

Vážený respondent,

jmenuji se Veronika Hudečková a studuji Vysokou školu evropských a regionálních studií, z.ú. v Příbrami. Prosím Vás o pečlivé a pravdivé vyplnění následujících otázek v tomto dotazníku. Dotazník je anonymní a slouží pro zpracování mé bakalářské práce.

Děkuji Veronika Hudečková

- 1) Jste podnikatel fyzická osoba nebo podnikatel právnická osoba?
 - podnikatel fyzická osoba

 - podnikatel právnická osoba

- 2) Je registrace pro osoby samostatně výdělečně činné (podnikatele) snazší a jednodušší než dříve?
 - ano

 - ne

- 3) V jakém oboru podnikáte jako osoba samostatně výdělečně činná (podnikatel)?
 - zemědělství

 - stavebnictví

 - doprava

 - strojírenství

 - ostatní

- 4) Myslíte si, že propojenost informací mezi jednotlivými úřady v České republice funguje?
 - spíše ano

 - ano

- spíše ne
- ne
- 5) Jsou úředníci veřejné správy ochotní?
- ano
- ne
- 6) Jak jste spokojeni s prací státních úředníků ve veřejné správě?
- velmi spokojeni
- spokojeni
- nespokojeni
- 7) Jste spokojeni se službami úřadů (veřejné správy)?
- spíše ano
- ano
- spíše ne
- ne
- 8) Co byste změnili na veřejné správě?
- více úředních hodin
- více úředníků, aby na jednotlivého klienta měli více času
- lepší propojenost mezi jednotlivými úřady
- zjednodušit úřední postupy
- jiné
- 9) Jste muž nebo žena?
- muž
- žena

10) Kolik Vám je let?

18-29

30-45

46-59

60 - více

11) Jaký je Váš rodinný stav?

svobodný/á

ženatý/vdaná

rozvedený/á

vdovec/vdova